FOTOAJAKIRI / ESTONIAN PHOTO MAGAZINE

POSITIIV

35 / 2018 TALV / WINTER

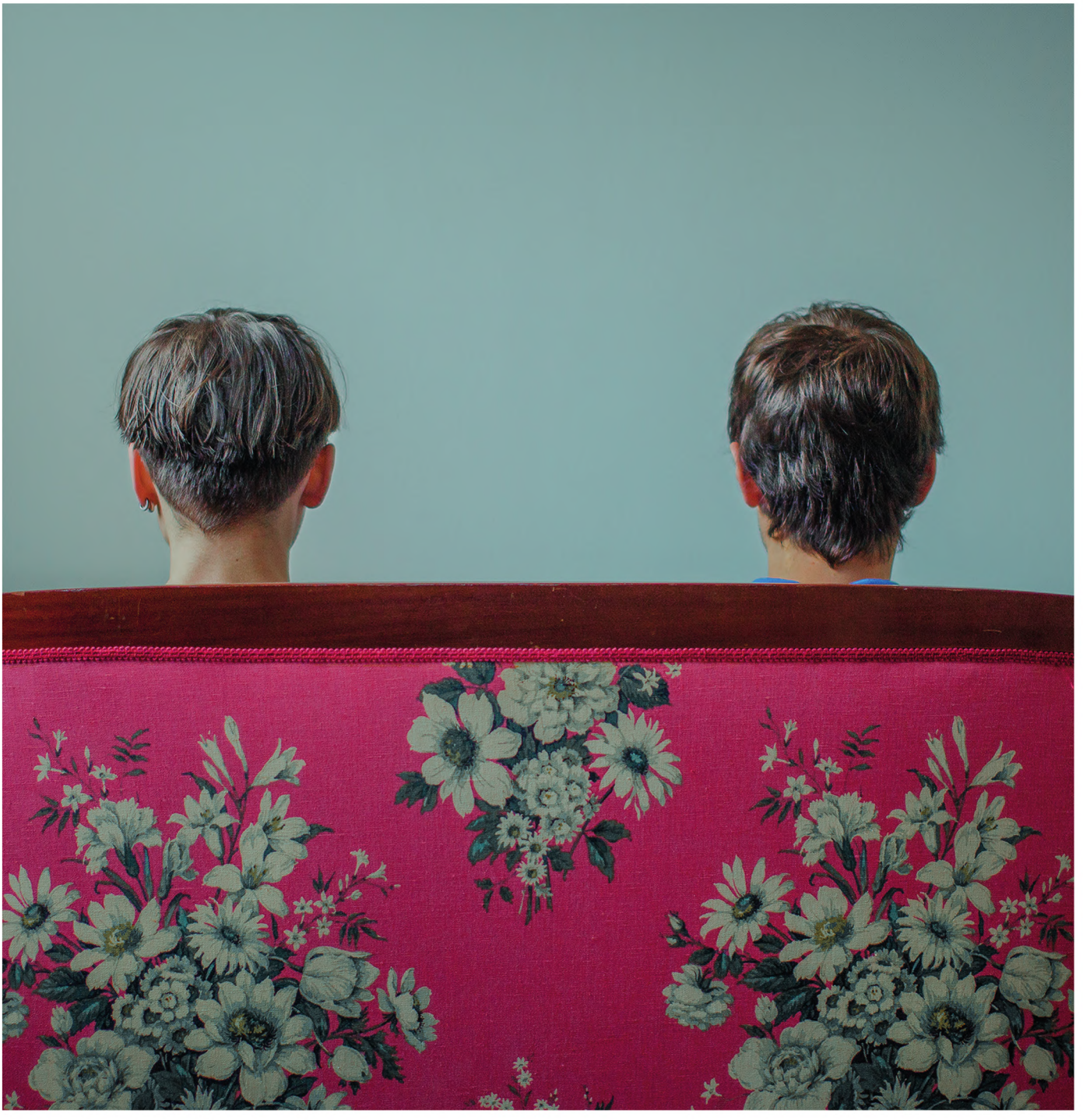

MARIA SPANN, ANNA KÕUHKNA, AVE HANSEN, HANNA STINA HEINLOO, KALLI PILOV, MAARIT MÜRK, PAULA PARTS, TUULI TOHVER, PEETER SIRGE, JAAK KIKAS, JAANUS HANNES, HANNA MARATS

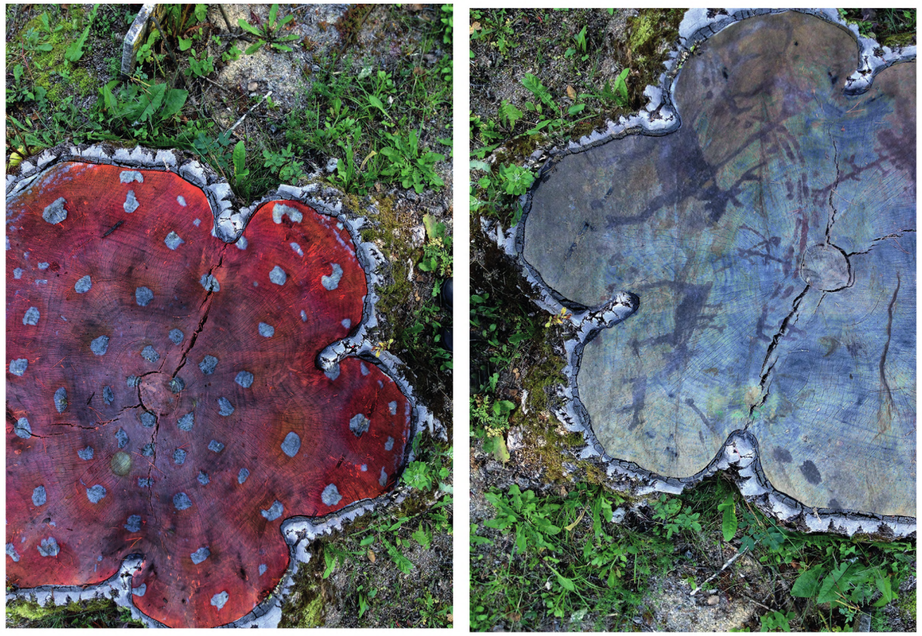

Maarit Mürk
Imedemaa / Wonderland 2017

Ajalugu sinu sees

HISTORY INSIDE YOU

Hea Positiivi lugeja

Mälestused võivad olla helged tugipunktid, millele saab toetuda elu keerdkäikudes ekseldes. Mälestused võivad olla ka suureks koormaks, millest nende kandja soovib iga hinnaga lahti saada. Kui palju me ise saame kontrollida ja suunata oma mälestuste algseid loomeprotsesse? Kas teiste tehtud fotosid vaadates on nendel talletatud mälestused nüüd meie omad?

Annika Haas jagab muljeid USA fotofestivalilt Photoville. Erinevad dokumentaalfotode projektid kutsuvad kaasa mõtlema selfiuputusele, vapratele üksikisadele, USA ja Mehhiko piirile ehitatud metalltara juures toimuvatele perede kohtumistele ning pikaajalisest vangistusest vabanenud naiste püüdlustele kohaneda argieluga vabaduses. USA-s tegutsev Eesti juurtega Maria Spann leiab, et dokumentaalsed fotoprojektid aitavad erinevaid sotsiaalseid teemasid muuta isiklikumaks ja seetõttu ka lahendatavaks. Tema enda fotolugu räägib 1944. aastal Eestist sõja eest põgenenud inimestest. Fotograafi huvitasid just lapse silme läbi jäädvustatud mälupildid ning põgenemisel alles hoitud tähendusrikkad esemed.

Peeter Sirgel on valminud fotoseeria, kus peaosa etendavad mahajäetud reklaampinnad. Tehnoloogia kiire areng ühiskonnas ja ekraanimeediumide võidukäik on muutnud aastate eest teeäärtesse püstitatud reklaamalused väljasurevaks liigiks. Füüsikust fotograaf Jaak Kikas teeb oma uues fotoprojektis nähtavaks puu- ja köögiviljade siseelu. Rändurfotograaf Jaanus Hannesel on hea silm polaarväljadel elavate loomade ja lindude karakteri tabamiseks. Kunstnik Hanna Marats jagab abstraktseid talviseid visioone oma kodulinna Tartu tänavatelt.

Nüüdisaja autoportree ei tähenda alati selfit. See võib olla aastatepikkuse hobi kirglik kunstiline väljendus, ränduri digitaalne fotokollaaž tähendusrikastest hetkedest või hoopis foto headest sõpradest. Seda kõike nägi fotomuuseumis Eve Kiileri kureeritud noorte kunstnike näitusel „Ma olen endale mõistatus".

Ütlemist „elu justkui filmis" oleme kõik kuulnud. Millist elu elab aga vanaaegne filmilint praegusel digiajastul? Filmimees Ülo Pikkov on aastaid kogunud analoogfilmide tehnilisi lõpukaadreid ja tutvustab meile valikut oma kollektsioonist.

Häid mälestusi uuel fotoaastal!
Kristel Schwede
Positiivi väljaandja ja peatoimetaja

Dear *Positiiv* Reader

Memories can be a bright footholds to perch on when wandering through life's twists and turns. Memories can also be a great burden that the person carrying it hopes to get rid of at all costs. To what extent can we control and guide the initial creation processes of our memories? When we're looking at photos taken by other people, are the memories that they have preserved now our own?

Annika Haas shares her impressions of US documentary photography festival Photoville. Different photography projects invite you to contemplate today's profusion of selfies, brave single dads, family reunions taking place around the metal fence on the US–Mexico border, and the attempt of women released from long-term imprisonment to adapt to everyday life in freedom. Maria Spann, whose roots are in Estonia and who operates in the US, finds that documentary photography projects help to make different social topics more personal and therefore also solvable. Her own photo story talks about people who fled Estonia in 1944 to escape the war.

Peeter Sirge has completed a photo series where the main role goes to abandoned advertising spaces. The rapid development of technology in society and the triumph of display media have made the billboards erected on the sides of the roads years ago a dying species. Physicist photographer Jaak Kikas makes the inner life of fruits and vegetables, visible in his new photography project. Traveling photographer Jaanus Hannes has a good eye for capturing the character of the animals and birds living at the poles. Artist Hanna Marats shares her abstract winter visions from the streets of her hometown, Tartu.

A contemporary self-portrait does not always mean a selfie. It may instead be the passionate artistic expression of a long-term hobby, a digital photo collage of meaningful moments or a photo of good friends. Examples of all of these can be seen in the Museum of Photography, at the exhibition of young artists Ma olen endale mõistatus (*I Am a Mystery to Myself*) curated by Eve Kiiler.

We have all heard the expression 'life is like a movie'. But what life does a genuine vintage film have in the current digital era? Ülo Pikkov introduces us technical end frames of analogue films.

I wish you good memories in the new photo year!
Kristel Schwede
Publisher and editor in chief

Sisukord
Contents

Esikaas / Cover
Foto / Photo: Paula Parts.
Poisid / Boys. 2018

Tagakaas / Back cover
Foto / Photo: Hanna Marats.
Nimeta / Untitled. 2018

1
Ajalugu sinu sees
HISTORY INSIDE YOU
Kristel Schwede

6
Mälupilt ja põgenemine
FLASH MEMORY AND ESCAPE
Fotod / Photos: Maria Spann
Artikkel / Article: Annika Haas

Inspireeriv „Photoville 2018"/ INSPIRING PHOTOVILLE 2018
Annika Haas, Birgit Püve, Maxim Mjödov. The Others. Photoville 2018
Foto / Photo: Annika Haas.

14
Inspireeriv „Photoville 2018"
INSPIRING PHOTOVILLE 2018
Artikkel / Article: Annika Haas

24
Autoportreede aardelaegas
THE TREASURY OF SELF-PORTRAITS
Fotod / Photos: Anna Kõuhkna, Ave Hansen, Hanna Stina Heinloo, Kalli Pilov, Maarit Mürk, Paula Parts, Tuuli Tohver
Artikkel / Article: Kristel Schwede

36
Reklaamijumaluse hüljatud altarid
ABANDONED ALTARS OF AD DIVINITY
Fotod / Photos: Peeter Sirge
Artikkel / Article: Martin Buschmann

46
Lõhki lõigatud maailm
CROSS-SECTIONAL LEVEL OF THE WORLD
Fotod ja tekst / Photos and article: Jaak Kikas

Analoogfotograafia labor ja galerii Ag47
ANALOGUE PHOTOGRAPHY LAB AND GALLERY AG47
Foto / Photo: Käty Tarkpea. AG47

50
Polaaralasid avastamas
DISCOVERING THE POLAR REGIONS
Fotod / Photos: Jaanus Hannes
Küsis / Interview: Andra Orn, Kristel Schwede

56
Kahekõne linnaruumiga
CHAT WITH CITY SPACE
Fotod / Photos: Hanna Marats
Küsis / Interview: Kristel Schwede

Autoportreede aardelaegas
THE TREASURY OF SELF-PORTRAITS
Foto: Ave Hansen. Pidu ja kõdu / Feast and Waste. 2017

62
Pärast filmi ametlikku lõppu
AFTER THE OFFICIAL END OF THE FILM
Tekst / Article: Ülo Pikkov
Reprod / Repros: Autori erakogu / Author's private collection

68
Analoogfotograafia labor ja galerii Ag47
ANALOGUE PHOTOGRAPHY LAB AND GALLERY AG47
Küsis / Interview: Kristel Schwede
Fotod / Photos: Käty Tarkpea, Tõnu Tunnel

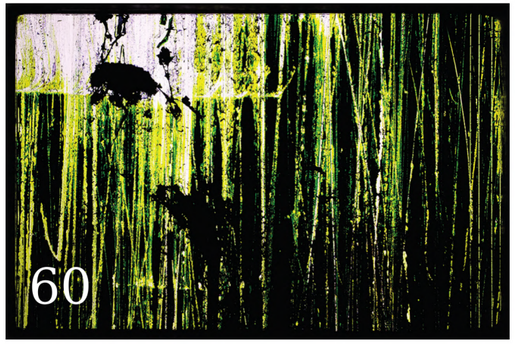

Pärast filmi ametlikku lõppu
AFTER THE OFFICIAL END OF THE FILM
Reprod / Repros: Ülo Pikkovi erakogu / Ülo Pikkov's private collection

72
Pikk teekond algab ühest sammust. Riia fotoklubi
THE LONGEST JOURNEY BEGINS WITH A SINGLE STEP.
RIGA PHOTO CLUB
Foto: Photo: Gunārs Binde
Tekst / Article: Daiga Jamonte

74
Pärnu Fotofest 2019. Tulevik oli eile
PÄRNU FOTOFEST 2019. THE FUTURE WAS YESTERDAY
Tekst / Article: Marian Kivila

76
Pentaxi Aasta Portreefoto 2018
PENTAX PORTRAIT PHOTO OF THE YEAR 2018

FOTOAJAKIRI **POSITIIV**

Telli endale või sõbrale!
Aastatellimuse hind Eestis on 24 eurot
positiiv.ee/tellimine

Foto: Vivian Ainsalu

ESTONIAN PHOTO MAGAZINE **POSITIIV**

One year subscription in Europe 48 EUR
in other countries 56 EUR
info@positiiv.ee

OÜ MEEDIARONG
Roo 21a Tallinn 10611 Estonia
positiiv.ee info@positiiv.ee
www.facebook.com/FotoajakiriPositiiv

Fookuskaugus 600mm · Ava F/8.0 · Säriaeg 1/400s · ISO 800
© Alexander Ahrenhold

SP 150-600mm G2

SA EI OLE HEA PILDI SAAMISEKS ENAM KUNAGI LIIGA KAUGEL!
AVASTA TAMRONI UUE GENERATSIOONI ULTRA-TELEFOTO OBJEKTIIVID

- Uus edasiarendatud läätsede ehitus ja vääristus tagab uuel tasemel teravuse
- Edasiarendatud pildistabilisaator, mis toimib kolmes erinevas režiimis, pakub stabiilsust kõikvõimalikes olukordades
- Uus FLEX ZOOM LOCK võimaldab lukustada fookuskauguse kiiresti ja mugavalt
- Toimib koos uute Tamroni telekonverteritega 1.4x ja 2.0x (ei kuulu komplekti)
- Uus magneesiumsulamist statiivikinnitus.

Mudelid Canon ja Nikon kaameratele.
Di: Sobib nii APS-C kui täiskaadriga kaameratele.

EE
REGISTREERI KOHE TASUTA 5-AASTANE GARANTII
5years.tamron.eu
5
REGISTER NOW FOR FREE 5 YEAR WARRANTY
5years.tamron.eu

TAMRON

Detsembris soodushind **1299€** ~~1549€~~ ja kaasa tasuta Adobe Lightroom koolitus ning Manfrotto statiivikomplekt → photopoint.ee/**teleobjektiiv**

Koolitus
Tasuta (209€)

Mälupilt ja põgenemine

FLASH MEMORY AND ESCAPE

Fotod / Photos: Maria Spann
Artikkel / Article: Annika Haas

Sümboolsemat esmakohtumise paika kui umbne ja ülerahvastatud galeriiks muudetud laevakonteiner New Yorgi Photoville'i festivalil andnuks otsida, tutvumaks Eesti juurtega fotograafi Maria Spanniga. Maria uurib oma fotoprojektides mälu ja põgenemise seoseid ning see haakus hästi tänavuse fotofestivali põhiteema, rändekriisiga. Praeguseks neli aastat Brooklynis elanud Londoni Central St Martinsi kunstikooli taustaga fotograaf sündis ja kasvas üles Rootsi läänerannikul. Tema ema perekond põgenes sinna Eestist 1944. aastal teise maailmasõja sündmuste eest. Põgenemise, mälu, aistingute ja fotograafia nelinurgas jõudis rändavas elujoonises kulgev fotograaf tagasi juurteni. Käes flaieriks muundatud otsimiskuulutus „Kas sina põgenesid 1944. aastal Eestist?", astuski Maria Photoville'l Eestit esindavate fotograafide galeriikonteinerisse ja ütles: „Tere!"

Pärast vanavanemate surma, kui Spanni ema ja onu olid jäänud perekonna ainukesteks „tõelisteks" eestlasteks, kes kandsid endas mälukilde Eestist üle Läänemere põgenemisest, alustas Maria Spann 2016. aastal visuaalset uurimust „1944. aasta Eesti diasporaa lapsed": „Mu onu oli seitsmene ja ema vaid viis, kui nad ühel hilisel augustiõhtul põgenesid paadiga Juhan, mis tegi sellel aastal Tallinnast Stockholmi üheksa reisi. Mu vanaisa järgnes neile mõned nädalad hiljem väikeses sõudepaadis koos kolme sõbraga. Olin projekti alustades tõeliselt lummatud, kui erinevad on need vähesed põgenemislood, mida vanavanemad meile rääkisid. See, mida mäletasid ema ja onu, olid pigem meelelised mälestused – paadi lõhn, toidu maitse, õõnes ja segadusse ajav tunne kõhus – kui põgenemisreisiga seotud kindlad sündmused. Lapsepõlves kuulsin neid jutte täiskasvanute seisukohast, aga minusse jäi ikka uudishimu, mis oli põgenemine laste seisukohast. Nad on nüüd oma 70.–80. eluaastates, kuid igaühel neist on meeles omaenda selged tundmused ja mälestused. Põgenemisest saadik ei suuda mu ema taluda mootoriõli lõhna, kuna ta peitis ennast paadisõidul tööriistakastis. Mu onule ei meenu reis ise, aga ta mäletab valget pehmet saia ja kuuma piima, mida sõjapõgenikele anti, kui nad Rootsis randusid."

Niisiis on Spann asunud oma projektiga rekonstrueerima mälu, et vormistada see visuaalseteks mälupiltideks fotograafia

There cannot be a more symbolic place to get to know Maria Spann, the photographer with Estonian roots, at the New York Photoville Festival than the stuffy and overcrowded ship container that has been turned into a gallery. Maria explores the relationships between memory and escapes in her photo projects, which is in line with the main theme of this year's festival, 'migratory crisis'. The photographer, an alumna of Central St Martins Art School in London, who has been living in Brooklyn for the past four years, was born and raised on the west coast of Sweden. Her mother's family fled Estonia in 1944 to escape the events of World War II. In the quadrangle of runaway, memory, emotions, and photography, Spann came back to her roots. Holding an advertisement saying "Did you flee Estonia in 1944?", Maria entered the gallery container of photographers representing Estonia and said: "Tere!"

After the death of her grandparents, when Spann's mother and uncle remained the only 'real' Estonians of the family who carried in their heads, shards of memory from the flight from Estonia Maria Spann began a visual study entitled Children of the Year 1944 Estonian Diaspora in 2016. "My uncle was seven, and my mother was only five years old when one night in late August they fled aboard the Juhan, which made nine trips from Tallinn to Stockholm that year. My grandfather followed them a few weeks later in a small rowing boat with three friends. When I started the project, I was fascinated by how different the escape stories that our grandparents told us are. What my mother and uncle remembered were rather the sensual memories – the smell of the boat, the taste of food, the hollow and confusing feeling in their stomachs – rather than any particular events related to escape. During my childhood, I heard these stories from the point of view of adults, but my curiosity about what the escape was like from the children's point of view has remained. These children are now in their 70s and 80s, but each of them has their own clear feelings and memories. Since escaping, my mother has been unable to tolerate the smell of engine oil because she hid in the toolbox during the boat ride. My uncle does not remember the voyage itself, but he remembers the soft white bread and the hot milk that was given to the refugees when they landed in Sweden."

EESTI OMAVALITSUSE TEENISTUJA
AMETITUNNISTUS
DIENSTAUSWEIS
DES ANGESTELLTEN DER ESTNISCHEN VERWALTUNG
Selma Kivijärv.
15.05.03.
Elva l
Elva Linna Alg-
kooli õpetaja.
Lehrerin d. Volksschule
in d. Stadt Elva.
14 märts, 1944.
Nr. 1915.

Maria Spann
Mare Valgemäe (8-aastane). Mäletab end olevat täielikus hämmingus sellest, kuidas vangistatud vene sõduritele anti toitu läbi luugi. „Nad võitlesid toidu pärast. See oli mulle täiesti uus inimeluline kogemus. Nad olid üksteise vastu nii agressiivsed ja kurjad."
Mare Valgemäe (8 years old). Mare remembers being completely fascinated by the frenzy when the imprisoned Russian soldiers on the ship were given food through a hatch. 'They were fighting over the food. It was a whole new experience of human nature to me. They were so mean to each other!'
Object/objekt:
Mare ema Elva linna algkooliõpetaja tunnistus ehk sertifikaat.
Mare's mother's teaching certificate from the Estonian city of Elva

abil, uurides samal ajal, kuidas põgenemisteemat tõlgendas laps. Ta on jõudnud välja Eesti diasporaasse Rootsis, USA-s ja Kanadas, kohtunud 35 inimesega, püüdes leida neid väheseid eestlasi, kes olid 1944. aastal kodumaalt põgenedes lapsed. Kui vähegi võimalik, pildistab ta õdesid-vendi koos ja lisab portreefotole pildi esemest, mille nad olid kaasa toonud Eestist või mis on alles hoitud sellest ajast, kui toimus põgenemine. Ta näitab, kuidas lapsepõlvemälul ja kogemuseni jõudmise tunnetusel on oma kihistused, mis sõltuvad east. „Kui erinevalt tajume asju nelja-aastaselt võrreldes kümneaastastega. Olen kohanud ka põgenikke, kes olid siis veidi vanemad – 19 ja rohkem –, ning kõige eristuvamalt jätavad just nemad rääkimata oma loo, kuna see kisub lahti liiga palju valusaid mälestusi," selgitab fotograaf. Selleks et neid lugusid siiski avada, püüab ta leida inimestega rohkem koosolemise aega, avastada ühiseid teemasid ja huvisid. Nii muutub fotograafi ja modelli vahekord pingevabamaks ja võtab maha närvilisuse pildistamisel. Ka väga põgusatel kohtumistel on väga vajalik endas keerulisi teemasid kandvate inimestega kontakt luua.

Põgenike järglasena näeb Spann oma fotolugu tehes teravamalt ka paralleele tänapäeva rändekriisidega. Nii on tema portreeseeriasse lisandunud mitmeid uusi liine ja nurki, kuidas nüüdisajal vaadata minevikus toimunud põgenemisele. Fookuse nihet ta ette ei näe, küll aga kasvavad fotoloo kihid: „Kuulates mälestusi näed sa paratamatult seoseid tänapäeva ühiskonnas toimuvaga ja teed järeldusi. Isegi nii väikese kogukonna puhul, kui seda on eestlased, on imekspandav, kui erinevalt nad suhtusid oma uude kodukohamaasse või kuidas suhtuti neisse. Mõned sulandusid keskkonda täielikult, samas kui teised räägivad siiani kodukeelena eesti keelt, pruukimata siiski järgida muid rahvuslikke traditsioone. Teistele on jälle tähtis hoida kogu eestluse pärandit – kirjandust, muusikat –, korraldada eestlaste üritusi või pidada eesti kooli. Samamoodi on pagulastega tänaselgi päeval. Seda hämmastavam on kuulda mõningaid vaateid ja suhtumist pagulastesse ja immigrantidesse oma huvialustelt subjektidelt, kel pole mõnikord nende suhtes empaatiat." Seepärast näeb fotograaf endal eesmärki panna vaataja mõtlema keerulisele küsimusele: mida me tegelikult mäletame – kas elu ennast või vaid mälupilte? Või kadreerime elu kui fotot.

Ülesvõtted läbielatud valuaistingust aitavad ehk seoseid luua tänapäeva sarnases situatsioonis. „Kiirelt liikuvas maailmas on dokumentaalsete fotoprojektide abil võimalik tormamist aeglustada ja mõtiskleda meie asjade ja olemise seisukorrast. Inimkond on praegu silmitsi nii paljude suurte probleemidega. Rääkides neid lahti fotograafia kaasabil, muutuvad teemad isiklikumaks ja sedakaudu lahendatavaks," loodab Spann.

So, Spann started to reconstruct the memory of her project in order to visualise it through photography, while studying how children interpreted the escape system. She has reached out to the Estonian diaspora in Sweden, the United States and Canada, met with 35 people, and tried to find those few Estonians who were children when they escaped from their homeland in 1944. If possible, she photographs sisters and brothers together and adds an image of an item they brought from Estonia to the portrait, or an item that has been kept since the time of the flight. She shows how childhood memory and the emotions of the experience have their own layers that depend on the age. "How differently we perceive things at age four when compared to age ten. I have also met refugees who were a little older then, 19 and older, and most distinctively they are the ones who choose to leave their story untold, as it tears open too many painful wounds," Spann explains. However, in order to publish these stories, she tries to have more time with people in order to discover common topics and interests. This makes the relationship between the photographer and the model more relaxed and removes the edge while shooting. Even in very brief meetings it is also necessary to create contact with people who carry very complex personal issues.

As a descendant of refugees, Spann sees the parallels with today's migration crises more acutely when compiling her photo story. A number of new lines and angles have been added in her portrait series on how to look at a flight that took place in the past in context of the present. She does not predict a shift in focus, however, although the layers of the photo story are growing: "By listening to memories you will inevitably see links with what is happening in today's society and draw conclusions. Even in the case of a small community such as Estonians, it is amazing how differently they perceived their new homeland or how they were perceived. Some of them entirely immersed themselves in the environment, while others still speak Estonian as their home language, without, however, adhering to other national traditions. For others again, it is important to preserve the entire heritage of Estonianness, such as literature, music, etc., and to organise events for Estonians or run an Estonian school. It is the same way with refugees today. All the more amazing is to hear some of the views and attitudes towards refugees and immigrants; sometimes there is no empathy for them." Therefore, Spann sees her goal as making the viewer think about the difficult question of what we really remember – life itself, or just memory images? Or do we frame life as a photo?

Snapshots of painful emotional experiences could help create relationships in a similar situation today. "In a fast-moving world, documentary photo projects can slow the rush and help people reflect on the state of our affairs and our wellbeing. Humanity is currently faced with so many major problems. Talking about them with the help of photography, these issues become more personal and, as such, solvable," Spann hopes.

Maria Spann
Enn Nõu (11-aastane). Mäletab, kuidas ta paadis hinge kinni pidades palvetas ja mõtles, et Stockholmi arhipelaag on kui muinasjutumaa.
Enn Nõu (11 years old). Remembers holding his breath and praying on the boat and thinking the Stockholm archipelago looked like a fairytale landscape.
Object/objekt: Ennu skaudinuga / Enn's boy-scout knife.

Maria Spann
Ilme Spann and Jüri Sonn (5-aastane ja 7-aastane). Ilme mäletab tugevat mootoriõli lõhna, mis tuli tööriistakastist, kus ta end põgenemise ajal peitis. Jüri mäletab valget saia ja kuuma piima, mida serveeriti Rootsi saabumisel.
Ilme Spann and Jüri Sonn (5 and 7 years old). Ilme remembers the strong smell of engine-oil from the tool box she hid inside. Juri remembers the soft white bread and hot milk they were served as they arrived in Sweden.
Object/objekt:
Ilme ja Jüri isa rahakott täidetud Saksa, NSV Liidu ja USA omaaegsete rahatähtedega.
Ilme and Jüri's father's wallet filled with German, Russian and American bank notes.

Maria Spann
Reet Lambur (7-aastane). Reeda lemmikkanad Tikka ja Tibi tapeti enne teeleminekut ja valmistati toiduks põgenemisteele. Reet mäletab, kuidas nad õega nutsid ja keeldusid söömast.
Reet Lambur (7 years old). Tikka and Tibi, Reet's friend's pet chickens, had been killed and cooked as food for the journey. Reet remembers her and her sister Viiu crying and refusing to eat.
Object/objekt:
Kleit, mille Reeda ema tütre kolmeaastaseks saamisel õmbles.
A dress that Reet's mother made her when she was 3 years old.

Maria Spann
Sirje Helder Gold (7-aastane). Sirje mäletab ärkamist pärast ööd merel, nad olid ümbritsetud rahnudest saartega (Soome arhipelaag).
Sirje Helder Gold (7 years old). Sirje remembers waking up after a night at sea and when she looked out they were surrounded by huge boulder-like islands (the Finnish archipelago).
Object/objekt:
Põgenemisel kaasa võetud kastrul, mille ema oli otsustanud kaasa pakkida.
A saucepan made the cut when Sirje's mother decided what to pack.

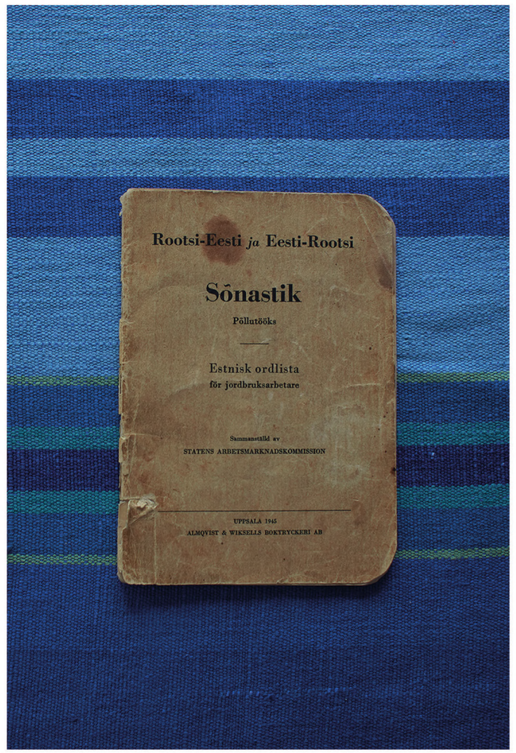

Maria Spann
Heino Wänt (4-aastane). Mäletab Lätis Ventspilsis piki mäge ülesronimist, et matta bee.bist vennakest, kes suri perekonna esimesel põgenemiskatsel.
Heino Wänt (4 years old). Remembers walking up a long hill in Windau, Latvia to bury his baby brother who died on their first attempt to escape.
Object/objekt:
Rootsi-eesti, eesti-rootsi sõnaraamat talutöölistele, antud käest kätte Heino isalt pojale Rootsi saabumisel.
Swedish-Estonian, Estonian-Swedish dictionary for farm laborers handed to Heino's father on arrival in Sweden.

Inspireeriv „Photoville 2018”

INSPIRING PHOTOVILLE 2018

Artikkel / Article: Annika Haas

USA suurima dokumentaalfotograafia festivali „Photoville 2018” peasissepääsu juurde New Yorgi legendaarse Brooklyni silla all oli püstitatud üsnagi teravmeelne ja tähenduslik installatsioon, **Tom Stayte**'i teos „#selfie”, mis uurib, kuidas fotograafiliste kujutiste jagamine ja internet on muutnud fotograafia rolli digiajastul. Iga festivalialale siseneja võis teha endast telefoniportree, jagada seda Instagramis teemaviitega „tomstayte” – ning laevakonteinerist galeriiks muudetud ruum hakkas täituma pildiprügimäe kuhilaga. Iga uus Instagrami ilmunud selfi prinditi sealsamas moodsat infotehnoloogilist lahendust kasutades automaatselt paberile, kuni see elegantses üksinduses teiste hulka konteineri põrandale liugles. Sama projekti jooksul, 2014. aasta esmaesitlusest saadik, on tehtud üle 150 000 sellise pildi, mis on üsna mõtlemapanev. Nimelt on fotofestivalil eksponeeritud 92 näitust ja töid on rohkem kui 600 fotokunstnikult. Intrigeeriv põhjus sukelduda Photoville'i laevakonteineritest ehitatud fototänavatele oli olemas.

Lisaks põhiteemale, maailma endiselt raputavale rändekriisile keskenduvale dokumentalistikale leidus palju projekte, mis käsitlesid teisi vajalikke ühiskondlikke debatte tõstatavaid küsimusi. Minu üks vaieldamatu lemmik oli Ameerika fotograafi **Sara Bennetti** „Elu pärast elu vanglas. Magamistoa projekt” (www.lifeafterlifeinprison.com). Bennett on aastaid tegutsenud juristina ja pikaks ajaks trellide taha mõistetud naiste kaitsjana. Ta portreteerib ühiskonda naasnud naisi nende ainukeses väikeses kindluses, isiklikus magamistoas.

1980. saadik on vangistatud naiste arv kasvanud USA-s järjest kasvanud. Sealjuures on 80% vangistatute koguhulgast olnud seksuaalsete kuritarvitamiste ohvrid ja seisnud enne kuriteo sooritamist silmitsi vägivallaga. Seega on enamik raske kuriteo eest süüdi mõistetud naisi olnud eelnevalt ise kannatajad. Advokaadist fotograaf ei õigusta raskete kuritegude sooritamist, kuid naiste lugude kaudu näitab ta ilmekalt, et pikaaegne isoleerimine ühiskonnast ei anna tegelikult head tulemust. Bennetti näitusekonteineris õnnestus siinkirjutajal kohtuda ja vestelda kolme pikaaegses vangistuses viibinud naisega: Valerie (62), Mary (51) ja Evelyniga (42). Esimene neist on elanud vabaduses ligi kaks

At the main entrance to Photoville 2018, the largest documentary photography festival in the United States, under the legendary New York Brooklyn Bridge, there was a relatively sophisticated and meaningful installation #selfie by **Tom Stayte** exploring how the sharing of photographic images and the Internet has changed the role of photography in the digital era. Each person entering the festival area could make a phone portrait of themselves, shared on Instagram with the hashtag 'tomstayte'. The space, which had changed from a shipping container to a gallery, began to fill up quickly as an image dumping ground. Each new selfie published on Instagram was automatically printed on paper using modern IT solutions until it floated in the elegant loneliness with the others on the floor of the container. Over the course of the same project, since its inception in 2014, more than 150,000 such images have been made, which should really make us think. Specifically, the photo festival features 92 exhibitions displaying works by more than 600 photographers. There was an intriguing reason to dive into the photo streets built on Photoville ship containers.

In addition to the main theme of documentary evidence focusing on the migration crisis still shattering the world, there were many other projects that sparked other important social debates. One of my absolute favourites was Life after Life in Prison: A Bedroom Project (www.lifeafterlifeinprison.com) by American photographer **Sara Bennett.** For many years Bennett has worked as a lawyer and a protector of women behind bars with long sentences. She portrays women who have returned to society, in their small fortresses: their own bedrooms.

Since the 1980s, the number of imprisoned women has grown steadily in the United States. Moreover, 80% of all female prisoners have been victims of sexual abuse and faced violence before committing crimes. Thus, most of the convicted women were themselves victims of crime. An attorney photographer does not justify the perpetration of serious crimes, but through women's stories she can clearly show that long-term isolation from society does not really produce a good result. In the Bennett exhibition box, the author of this article was able to meet and chat with three

Tom Stayte #selfie. Installation (2014). Photoville 2018
Courtesy of Photoville 2018
Foto / Photo: Annika Haas

aastat, teine juba kakskümmend ja kolmas pea seitse aastat, kuid kõik nad tunnetavad, et paljuski on priius näiline, sest pärast kauaaegset isolatsiooni on sotsiaalsesse ja avatud olemisse tagasi pöörduda ning muutunud keskkonnaga harjuda ülimalt keeruline.

Magamistuba on Bennetti fotoprojektis kindlustunde sümboliks, kontrast vangikongi tühjadele seintele. Kuigi enamik endistest vangidest elab kogukonnamajade jagatud ruumides, on neil siiski olemas võimalus tunnetada intiimsust, olla iseseisev ja väärikas. Iseasi, kui palju nad seda sisemiselt on. „Oma väikeses magamistoas elades oled sa pärast vanglat tegelikult samamoodi piiratud, kuna isegi jalutuskäiguks mere äärde on vaja võtta politsei luba," pihib Valerie. „Tihti on vanglasse sattumise põhjustanud olukord, kus (eriti mustanahaline) naine ei saa oma mures tegelikult abi, ning lõpuks kaob enese üle kontroll. Kuidas hiljem sellise minaga hakkama saada, on rohkem kui keeruline, sest vaimselt mõjutab juhtunu siiani. Minu tervenemine toimub kirjutades, ma pean selle endast välja kirjutama."

„Vangla jääb sinuga alatiseks," rääkis Mary, „Ma olen olnud kodus 20 aastat, kuid tagasitulek kestab lõpuni, see on eluaegne protsess. Kõik, mida ma olen aastaid teinud ja mõelnud, peegeldub tagasi vanglale. Olin olnud 15 aastat ühiskonnast lõigatud ja seejärel 15 aastat vabaduses viibinud, enne kui otsustasin lõpetada seose tüdrukuga, kes oli vangistatud väga varases nooruses tehtud kuriteo pärast. Enesele andestamine võtab pikalt aega, seega oled vang iseeneses."

Ühendades oma töödes ruumisümboli ja portreteeritute isikupärase käekirja, tahab Bennett vaatajaile näidata naiste endi sõnade ja väljaütlemiste kaudu, mida nad mõtlevad. Pärast pildistamist küsis fotograaf alati modellilt: „Kui sa vaatad endast tehtud fotot, siis millele paneb see sind mõtlema?" Vastused on vaheldusrikkad, näidates inimloomuse individuaalsust. „Mu eesmärk fotograafias on näidata vangistatute ja vabadusse naasnute inimlikku poolt. Usun, et kui kohtunikud, prokurörid ja seaduseandjad näeksid pikaajalisi ja eluaegseid vange indiviididena, siis muudaksid või mõtestaksid nad ümber nii mõnedki eeskirjad." Bennett usub inimesele uue võimaluse andmisse.

women who had been long-term prisoners: Valerie (62), Mary (51) and Evelyn (42). The first has lived in freedom for nearly two years; the second, for twenty years already and the third just about seven years, although they all feel that that their freedom is illusory in many respects because after a long period of isolation, it is extremely difficult to return to the open social realm and become accustomed to that changed environment.

The bedroom is a symbol of confidence in Bennett's photo project, a contrast to the empty walls of the prison cell. Although most of the former prisoners live in shared rooms in community houses, they still have the opportunity to feel intimacy, to be independent and dignified. To what extent they achieve that internally – well, this is another story altogether. "Living in your small bedroom, you're actually just as constrained as in prison, because even a walk to the sea requires a police permit," Valerie says. "Often, women (especially black women) end up in prison when they do not get help for their problems, and eventually lose control of themselves. How to deal with such a 'me' later is more than complicated because you are emotionally still affected by what happened. My healing takes place when I am writing; I have to write it out of myself."

"Prison will remain with you forever," said Mary. "I've been at home for 20 years, but the return will last forever, it is a life-long process. All that I have done and thought about for many years is a reflection of my time in prison. I was cut off from society for 15 years in prison and then spent 15 years free before I decided to end a connection with a girl who was imprisoned for a crime committed at a very early age. Forgiving yourself takes a long time, so you are a prisoner in your own mind."

By combining the personalised handwriting of a symbolic room and her subjects in her work, Bennett wants to show the viewer, through women's own words and sayings, what they actually think. After taking pictures, the photographer always asked the model: "When you look at a photo yourself, what does it make you think about?" The responses varied, showing the individuality of human nature. "My purpose in photography is to show the human side of the prisoners and of those who have returned to freedom. I believe that if judges, prosecutors, and law makers saw long-term and life-term prisoners as individuals, they would change or rethink a great many of the rules." Bennett believes in giving people a new chance.

Sara Bennett
The Bedroom Project.
Photoville 2018

↗ Mary

↗ Valerie

→ Evelyn

Courtesy of Photoville 2018

Griselda San Martin
The Wall (2018). Photoville 2018
Courtesy of Photoville 2018

Vabaduse puudumisest ja isolatsioonist rääkis ka 2018. aasta olulistel maailma fotokonkurssidel tunnustust pälvinud **Griselda San Martini** fotoseeria „Müür" (The Wall, 2018), mis kajastab USA ja Mehhiko piirile ehitatud metalltara ümber toimuvat. Pealtnäha värviküllastes fotodes, mis tähistavad justkui rõõmsaid sugulastevahelisi kohtumisi, on tegelikult varjul traagika.

Kas saab olla iroonilisemat nime pargil – Sõpruse park –, kus tegelikult kohtuvad perekonnad, kes on poliitiliste otsuste tagajärjel üksteisest metalltaraga eraldatud. Füüsilised piirid loovad sümboolseid vahejooni, tugevdades ühiskonnas retoorikat „meie versus nemad".

Ka meie dokfoto keskuse poolt festivalil esitletud Eesti fotokunstnike ühises näituseprojektis „Teised" (**Maxim Mjödov, Birgit Püve, Annika Haas**) lahati sarnast vastandumisprobleemi. Võõraks peetakse ka aastasadu meie kõrval elavaid rahvuste esindajaid, näiteks Eestis venelasi, teisi vähemusrahvaid või neljanda põlve romasid, kelle ajalugu siin maal ulatub välja 400 aasta tagusesse aega.

The photo series The Wall (2018) featuring events at the metal fence built at the US–Mexico border, by **Griselda San Martini** (who gained recognition in major photo competitions around the world in 2018), also addresses lack of freedom and isolation. The seemingly colourful photographs, which look as though they mark joyous encounters between relatives in hiding, in fact hide a tragedy. Can a park have a more ironic name – Friendship Park – when it is actually a place where families meet, separated from each other by a metal fence that is the result of political decisions. The physical boundaries create symbolic divisions, strengthening the 'us and them' rhetoric in society.

In addition, Estonian photographers **Maxim Mjödov, Birgit Püve** and **Annika Haas'** joint exhibition project Others, presented at the festival, pondered a similarly confrontational issue. Representatives of ethnic groups have lived among us for hundreds of years, for example Russians in Estonia, other minorities, or fourth generation Roma, whose history in this country dates back 400 years, all of whom are still considered strangers.

Griselda San Martin
The Wall (2018). Photoville 2018
Courtesy of Photoville 2018

Griselda San Martin
The Wall (2018). Photoville 2018
Courtesy of Photoville 2018

Ilvy Njiokiktjien
'To be us' is part of the @viiphoto exhibition
"Her Take: (Re)Thinking Masculinity". Photoville 2018
Courtesy of Photoville 2018

Südant liigutas Hollandi fotograafi **Ilvy Njiokiktjien**i dokumentaalfotograafiline lugu üksikisadest, kes püüavad pärast abikaasa allajäämist raskele haigusele üksi laste kasvatamisega hakkama saada. Esialgu ei lase fotod kuidagi aimata, et siin on varjul tundlikud ja valusad lood, sest kujutatu on pigem rõõmus ning emotsionaalselt kohati ülevoolav. Mustvalge lahendus on lisanud aga igavikulisust ja kiht kihi haaval koorub sellest väljapanekust lahti kannatusterohke põhisüžee. Selleni jõudmiseks tuleb lihtsalt haarata fotode juurde installeeritud ümbrikest kirjad ja lugeda isade kirju oma surnud abikaasale. Ja sa näed kõike uuesti. Njiokiktjieni projekt oli Photoville'il vaieldamatult üks neist, mis näitas vaatajale: süvenedes näed rohkem. Tänases pealispindsusele orienteeritud maailmas on see hea õppetund. Sellepärast soovin avaldada siinkohal kirjast kirja korduva sissejuhatava rea nendest läkitustest teispoolsusse: „Kallis, ma tahan sulle öelda, et meiega on kõik hästi! Ära muretse!"

One of the very moving encounters at the festival was a documentary photographic story by Dutch photographer **Ilvy Njiokiktjien** about a single father who, after his wife surrendered to a serious illness, is trying to cope with raising a child alone. Initially, the photographs do not let on that there are sensitive and painful stories hidden here because the imagery is rather joyful and occasionally buoyant. Black and white has added eternity, and layer by layer a devastating core plot is shaken out. To reach this, you only have to go to the envelopes beside the photos and read the letters written by fathers to their deceased wives. Njiokiktjien's project was undoubtedly one of those at Photoville that showed the viewer how you can always see more when you go deeper. This is a great lesson in today's superficial world. That's why I would like to quote the introductory line of these messages to the wider world, repeated from letter to letter: "Honey, I want to tell you that everything is fine with us! Do not worry!"

Autoportreede aardelaegas

THE TREASURY OF SELF-PORTRAITS

Fotod / Photos: Anna Kõuhkna, Ave Hansen, Kalli Pilov, Maarit Mürk, Paula Parts, Tuuli Tohver
Artikkel / Article: Kristel Schwede

Ühisnäitusi võib kokku panna erineval moel. Võib luua ühendava „seeneniidistiku" põlvkonna, teema või kuraatori nägemuse järgi. Võib ehitada eklektilise kunstikogumi, mida ühendab valmimise aasta või kuulumine kindlasse gruppi nagu kunstnike ühenduste näitustel. **Eve Kiiler**i kureeritud väljapanek „Ma olen endale mõistatus" fotomuuseumis (30.08–10.10.2018) tegi mõlemat. Tulemuseks oli infotihe, dünaamiline ja värske ülevaade Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia, kunstide ja kommunikatsiooni instituudi kunstisuuna vilistlaste ja tudengite fotoloomingust. Osalesid Ave Hansen, Hanna Stina Heinloo, Anastassia Gaplevski, Pavel Ivanov, Anna Kõuhkna, Maarit Mürk, Lora-Liza Parv, Paula Parts, Kalli Pilov, Holger Rannus, Triin Sagen ja Tuuli Tohver. Positiiv tutvustab valikut näitusel olnud teostest.

Kuigi väljapanek koosnes fotoloomingust, kuulub autorite huviorbiiti ka maalikunst, animatsioon, graafiline disain, hiphop, muusikavideod, stsenograafia, luule, floristika ja näitlemine. Osaliste laiahaardeline huvidering ning erinevad kunstikihistused olid tunda ja näha ka näitusel olevates teostes, muutes väljapaneku inspireerivaks elamuseks. Värvikas julgus ja monokroomne haavatavus, elujaatus ning mõtisklevalt melanhoolne aja kulgemise tõdemine hoidis vaataja meeled erksa ja vastuvõtlikuna. Näituse pealkirja leidmisel saadi inspiratsiooni Artur Alliksaare luuletuse „Autoportree" teisest salmist: „Ma olen enesele mõistatus, / mis võrdselt kätkeb ujedust ja uljust. / Pean aardeks naeru kergemeelses suus / ja rituaaliriistaks narrikuljust."

„Kuidas teada, et keegi on eksisteerinud, kui temast pole maha jäänud ühtegi jälge?" küsib **Tuuli Tohver** oma teosega „Hetk ajakangas" (2018). Kunstnik tõdeb, et me ei suuda aega peatada ega seda teisiti voolama panna, ning selle teadvustamine tekitab ängistust: „Me oleme surelikud enda bioloogilise eksistentsi puuris. Kuid mida nähtavamaks suudame sümboolse ajakanga sees end muuta oma pärandiga, näiteks loomingu või jutustustega meist, seda kauem meid mäletatakse, seda kauem me tähendame midagi. See on väärav ühiskonna kollektiivsesse mällu, võimalus saada eksistentsi osaks, mis ületab kõik bioloogilised ajapiirangud."

Joint exhibitions can be put together in different ways. You could find connecting links based on a generation, topic or vision of the curator. You could set up an eclectic collection of art that is linked by the year of completion or membership of a certain group, like the exhibitions of the Artists' Associations. Ma olen endale mõistatus (*I Am a Mystery to Myself*), at the Museum of Photography (30.08–10.10.2018), curated by **Eve Kiiler**, did both. The result was an informative, dynamic and fresh look at the photographic creations of the graduates and students of art at Baltic Film, Media, Arts and Communication School, at Tallinn University: Ave Hansen, Hanna Stina Heinloo, Anastassia Gaplevski, Pavel Ivanov, Anna Kõuhkna, Maarit Mürk, Lora-Liza Parv, Paula Parts, Kalli Pilov, Holger Rannus, Triin Sagen and Tuuli Tohver. Positiiv is introducing a selection of the works that participated at the exhibition.

Although the exhibition comprised photo creations, the artists are also interested in painting, animation, graphic design, hip hop music, music videos, stenography, poetry, floristics and acting. The wide range of interests and different layers of art could be seen and witnessed in the works displayed at the exhibition, making it an inspiring experience. Colourful courage and monochromatic vulnerability, optimism and reflectively melancholic recognition of the passage of time kept the audience on its toes. The title of the exhibition took inspiration from the second verse of the poem Autoportree (*Self-Portrait*) by Artur Alliksaar: I am a mystery to myself, / which holds in equal shyness and courage / Laugh in a carefree mouth is treasure / and parts of rituals a joker's bells are.

"How do you know if someone has existed when not a trace of them remains?" asks **Tuuli Tohver** with her work Hetk ajakangas (*Moment in the Fabric of Time,* 2018). Tohver admits that we cannot stop time or make it flow differently, and knowing this gives us anxiety. "We are mortal in the cage of our own biological existence. But the more visible we are able to make ourselves in the symbolic fabric of time with our legacy, for example with our creations or stories about ourselves, the longer we are remembered and the longer we mean something. It's a gateway to the collective memory of society, an opportunity to become part of the existence that exceeds all biological time constraints."

Ave Hansen
Pidu ja kõdu / Feast and Waste. 2017

→ Tuuli Tohver
Hetk ajakangas / Moment in the Fabric of Time. 2018

Kalli Pilov harutab lahti ja uurib kihistusi, mis peituvad iga inimese sees: „Meie kõigi sees on erinevad kihid, mida avaldame vastavalt olukorrale. Kui suurel või vähesel määral me neid kihte avaldame, oleneb meid ümbritsevast. Kui oleme niivõrd mõjutatavad olendid, siis kui suurt rolli mängime ise oma identiteedi loomisel?" („Kihid", 2018).

Looduslaps **Maarit Mürk** on oma matkadel ja rännakutel valminud fotod teisendanud fantaasiarikasteks digitaalseteks fotokollaažideks seerias „Imedemaa" (2017). Fotoseerias „Pidu ja kõdu" (2017) mängib **Ave Hansen** hetke ja kaduviku teemaga ning vaatleb õitseva ja kõduneva habrast tasakaalu.

Anna Kõuhkna tundlikud monokroomsed fotod seeriast „ÄHM" (2015) paotavad ukse loodusega samas rütmis kulgeva naise hingeellu.

Hanna Stina Heinloo seeria "Taevas puutus vastu varbaid" sündis algselt luule illustratsioonidena, kuid toimib hästi ka iseseisvalt. Kunstnik on seerias ühendanud erinevaid loomingulisi väljundeid, mis üksteist toetavad. Hannat köidab kunstis mitmekesisus ja detailirohkus: „Mu meel on täis miljoneid kilde, mind huvitavad sada erinevat tehnikat ja ma ei tunne end koduselt veel mitte kuskil. Temaatiliselt pakuvad mulle huvi inimpsühholoogia ning filosoofiaga põimuvad küsimused. Kuidas formuleeruvad baasuskumused, kas tõeni jõudmiseks on targem õppida juurde või jätta maha kõik õpitu? Mida teha kõigi nende tunnetega, mis tulevad ja lähevad, kuidas neid mitte enda sisse matta?"

Positiivi esikaane foto autor **Paula Parts** oli näitusel kolmemõõtmelise teosega „Poisid" (2018): „Poisid vaatavad kaugusesse, mina jälgin neid ja lõpuks on meil kõigil ühine vaateobjekt – puhas leht. Vaikus, tulevik, olematu. Kõik eesseisev on me silme eest varjatud, kuid hakkab end lahti harutama teekonnal olles. Üheks momendiks saab varjatu päevavalguse kätte toodud. Homsest saab tänane, tulevikust olevik ja lõpust taas algus."

Kalli Pilov unravels and studies layers that lie within each person. "We all have different layers that we reveal according to the situation. The extent to which we reveal these layers depends on our surroundings. If we are beings who are so easily influenced, how big a role do we play in creating our own identity?" (*Layers*, 2018).

The photos taken during the travels of the child of nature **Maarit Mürk** have become fantasy-rich digital photo collages in the *Wonderland* (2017) series. In the *Feast and Waste* (2017) series, **Ave Hansen** toys with disappearance and looks at the delicate balance between flourishing and decaying.

Anna Kõuhkna's sensitive monochromatic photos from the series ÄHM (*Blur*, 2015) open the door into the soul of a woman moving to the same rhythm as nature.

Hanna Stina Heinloo's series *The Sky Brushed my Toes (2017)* first emerged as illustrations of poetry, but it also works well on its own. Hanna has combined different creative expressions in the series that all support one another. In art, Hanna is attracted by diversity and abundance of detail: "There are millions of fragments in my mind, I am interested in a hundred different techniques, and I don't feel at home anywhere yet. Thematically, I am interested in issues that are interwoven with human psychology and philosophy. How are basic beliefs formulated; would it be better to keep learning, or should we forget everything we have learned to get to the truth? What should we do with all those feelings that come and go; how can we avoid burying them inside ourselves?"

The front cover image *Boys* (2018) by **Paula Parts** is a three-dimensional work according to the artist. "Boys are looking into the distance; I am observing them, and in the end we are all looking at the same thing – a clean slate. Silence, future, non-existent. Everything ahead is hidden from our eyes, but it starts to unravel on the journey. For one moment, the hidden will be brought out to the daylight. Tomorrow is today, the future is the present, and the end will be a start again."

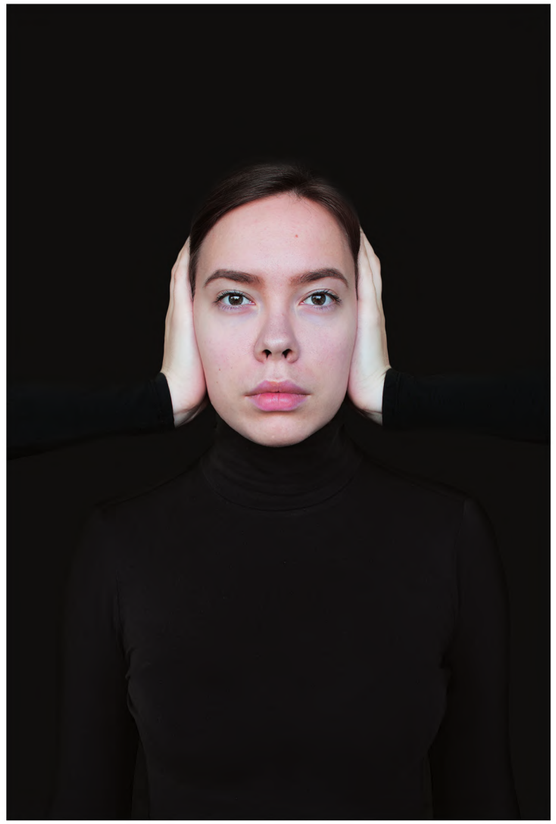

Kalli Pilov
Kihid / Layers. 2018

Anna Kõuhkna
ÄHM / ÄHM 2016

Hanna Stina Heinloo
Seeriast "Taevas puutus vastu varbaid". 2017
From series "The Sky Brushed my Toes". 2017

↗ Introvert. 2017

← Leia oma tee / (Untranslatable). 2017

Marit Mürk
Imedemaa / Wonderland. 2017

Reklaamijumaluse hüljatud altarid

ABANDONED ALTARS OF AD DIVINITY

Fotod / Photos: Peeter Sirge
Artikkel / Article: Martin Buschmann

Mind on alati huvitanud millist rolli reklaamid ühel või teisel ajahetkel ühiskonnas mängivad, milliseid sõnumeid edastavad ja kuidas nad seda teevad. Olin põnevil, kui sain teada, et Peeter Sirgel on valminud fotoseeria, milles peaosa etendavad mahajäetud reklaamipinnad. Kadunud ühiskonna varemed. Hüljatud altarid. Reliktid.

Tarbijaühiskond koos Reklaamiga on kui religioon oma altarite, pühameeste ja pakutava püha tõega, mille juurde tee ei ole okkaline, vaid imelihtne. Tee õnneni on telefonikõne või poekülastuse kaugusel ja mida sul vaja on, teab Reklaam. Ära mõtle, otsusta! Isegi ära otsusta, vaid mine ja võta oma osa. Selle religiooni altarid on paigutatud füüsilisel kujul linnapilti ja digitaalsel kujul on nad alati meiega, kui elame oma elu. Nagu iga religioon, elab ka Reklaam vaid seal, kus on järgijaid. Kaovad järgijad, pakib ka jumalus oma kompsud kokku ja liigub edasi.

Tühjade reklaamipindadega on tegeletud ennegi. Täpselt viis aastat tagasi ilmus siinsamas ajakirjas Anneli Porri intervjuu Marge Monkoga tema reklaamialuste seeriast (Marge Monko: „Valge pind tekitab iha sinna midagi projitseerida". Positiiv 12/2013). Hoolimata sarnasest teemast on käsitlus erinev. Monko seerias olid reklaamipinnad valgustatud, valged ja täitmata nagu kinolina või tühi lõuend: reklaamipühakute reliikviad. Hoolimata tühjusest oli tunda nõrka pulssi. Kasutades filmi- ja religioonianaloogiat, olid kaadris olevad pühakojad korras, särasid tuledes, kuid tarbijaühiskonnale püha sõna enam ei edastanud. Samas oli ootus helgema tuleviku osas, lootus, et mingil hetkel jüngrid taasavastavad oma järgitava. Lootus, et pinnale tekib sõnum. Mitte ehk sama kui eile, kuid sõnum.

Sirge purustab oma seeriaga selle lootuse. Ei ole lõuendeid, on vaid raamid. Ja needki räsitud. Ei ole reliikviaid, on reliktid. Lootust ei ole, on vaid jäänukid. Jäänukid eelnenud ajast, mille puhul ei saa isegi kindel olla, mida ja kuidas seal kummardati. Mingil imelikul põhjusel tekib tunne, et see nimetu tühjus edastab sõnumit. Mitte religioosset, vaid brutaalset tõde. Tarbimisühiskonnas on vana kasutu ja kasutu visatakse minema. Ka endised jumalused.

Kui uurisin Peeter Sirgelt, kust idee tuli, oli vastus nimele vastavalt sirgjooneline ja otsekohene: „Mulle on infomüra kogu aeg närvidele käinud ja tahtsin teemas kaasa rääkida. Need, kes oskavad, kirjutavad, mina fotograafina kasutan pildikeelt."

I have always liked ads. I am curious about the role they play at one time or another in society, what messages they deliver and how they do it. I was excited when I learned that Peeter Sirgel had completed a series of photos with the central part being played by abandoned advertising space. Ruins of the lost society. Abandoned altars. Relics.

A consumer society with advertising is like a religion with its altars, holy men and the sacred truth that is offered, the road to which is not thorny, but a breeze. The road to happiness is a phone call or a shopping trip away, and the advertising knows what you need. Do not think, decide! Do not even decide, just go and take what belongs to you. The altars of this religion are placed in a physical form in the city scene, and in digital form; they are always with us when we live our lives. As with any religion, advertising only lives where there are followers. When the followers disappear, god will pack up and move on.

Blank advertising space has been dealt with before. Exactly five years ago, Anneli Porri's interview with Marge Monko about her advertising series was published in this magazine (Marge Monko: "The white surface makes you want to project something there". Positiiv 12/2013). Despite the similar topic, the treatment is different. In Monko's series the advertising space was lit, white and unfilled like a cinema screen or a canvas: relics of the advertisement saints. Despite the emptiness, a weak heartbeat could be felt. Using the analogy of film and religion, the sanctuaries in the frame were well-lit, they shone brightly but did not convey the holy word to the consumer society. At the same time, there was an expectation of a brighter future, the hope that at some point the disciples would rediscover their god. A hope that a message will appear on the surface. Perhaps not the same as yesterday but a message.

Sirge breaks this hope with his series. There are no canvases; there are only frames. And even these are ragged. There are no relics; there are relicts. There is no hope; there are only remnants. The remnants of a past in which you cannot even be sure what was worshiped, or how. For some strange reason, it seems that this nameless emptiness conveys a message. Not a religious one, but brutal truth. In a consumer society, the old is useless, and the useless is thrown away. Even former deities.

Peeter Sirge
Reliktid / Relicts. 2018

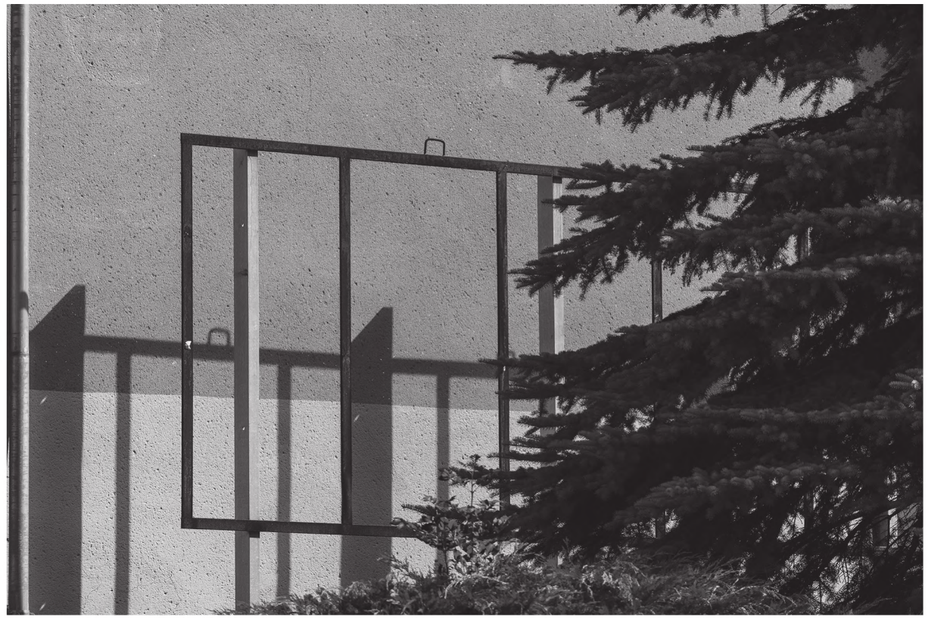

Peeter Sirge
Reliktid / Relicts. 2018

Nii Monko kui ka Sirge seeriate ühine joon on suurepärane loo jutustamise oskus. Kui Monko seeria pildikeel oli filmilik, isegi veidi postapokalüptiline, siis Sirge dokumentaalfotod on mustvalged ja mõjuvad graafiliselt.

Kaader kaadri haaval avaneb vaatajale lugu möödunust. Kunagi au sees olnud välireklaamidest, mis vallutasid majade katused ja põlluäärd. Millestki, mis oli igapäevane, tavaline ja mis nüüdseks on pidanud taanduma – sest et paljudest kohtadest on taandunud inimesed. Välireklaam toimib ja elab vaid reservaatides, mida kutsutakse hellitavalt asumiteks, on nad siis linnad või alevid. Ülejäänud reklaamimaailm on meiega kaasa kolinud digitaalsesse ellu, jättes järele vaid varemed.

Siin ilmneb ka mustvalgete fotode võlu. Tänases värvilises meedia ja dokumentalistika maailmas on mustvalge foto kui rõhutatud vaade minevikku. On samasugune relikt kui need, mida ta kujutab. Kogenud fotograafina oskab Sirge seda ära kasutada, valides loo jutustamiseks sobiva pildikeele, tehnilise käekirja ja miskit, mis kumab loost läbi, kuid mida on raske lahti seletada. See on armastus tehtava vastu ja tükike annet.

When asked where the idea came from Peeter Sirge's answer is straightforward and direct: "I have always been bugged by information noise and I just wanted to make a point about it. Those who can write, write; I am a photographer, so I use the language of images."

The common denominator of both Monko's and Sirge's series is great storytelling ability. While the language of images in Monko's series was cinematographic, even slightly post-apocalyptic, then Sirge's documentary photos are black and white and give the impression of graphic art.

Shot after shot a story from the past opens to the viewer. The outdoor advertisements used way back when they conquered the roofs of houses and the edges of fields, something that was a daily thing, ordinary, has now been forced to recede, because people have receded from many places. Outdoor advertising works and lives only in reservations that are lovingly quoted as settlements, whether they are cities or towns. The rest of the advertising world has moved with us into the digital life, leaving behind only ruins.

Armastus töös oleva fotoprojekti vastu on Sirgele oluline. Kui nimetasin seeriat tõsiseks tööks, millega ta on hakkama saanud, vaidles Sirge kategooriliselt vastu. Tema silmis pole tegemist tööga, vaid on Miski, mis väljub kohustuse raamidest. Miski, mis on sees, tahab välja ja millega tegelemist ta naudib. Veel tunde hiljem taban ennast mõtisklemas Peetri lause üle: „Kui mulle ei meeldiks, siis ma ju ei pildistaks."

Peeter Sirge näitust „Reliktid" saab näha 2019. a. kevadel galeriis Positiiv.

Here is also the charm of black and white photos. In today's colourful media and documentary world a black and white photo is like an exaggerated view of the past. It is the same type of relict as what it depicts. As an experienced photographer, Sirge can make use of it by choosing an appropriate image language, technical handwriting, to tell the story, something that gleams through the story but is difficult to explain. It's a love of what he does, and a talent.

The love for the pending photo project is essential to Sirge. When I called the series a serious work that he had pulled off, he categorically disagreed. In his view, this is not work but something that goes beyond the bounds of obligation. Something that is inside and wants to get out, and also something he enjoys. A few hours later I find myself thinking about Peeter's sentence: "If I did not like it, then I would not take pictures".

Peeter Sirge's *Relicts* at gallery Positiiv in the spring 2019.

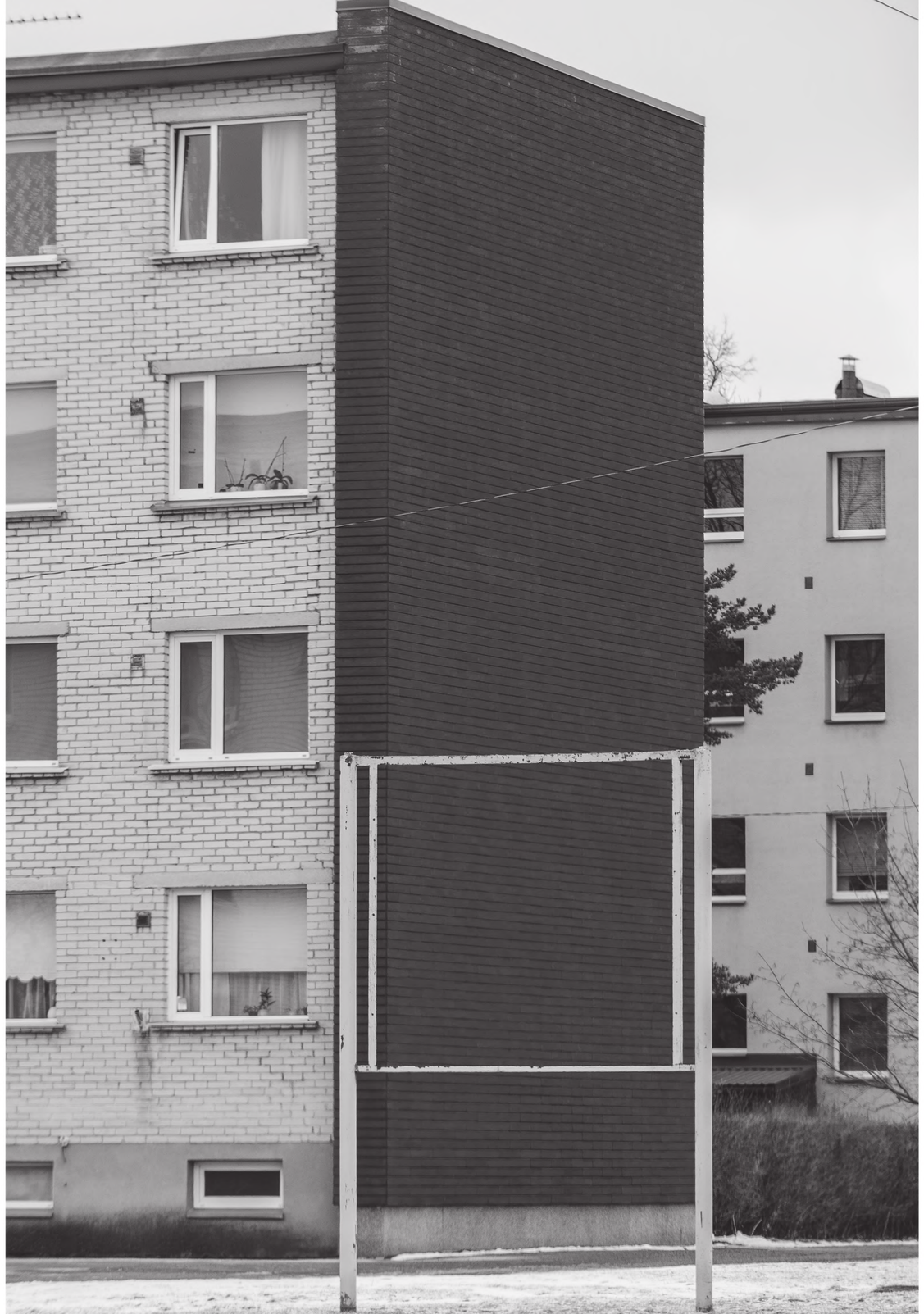

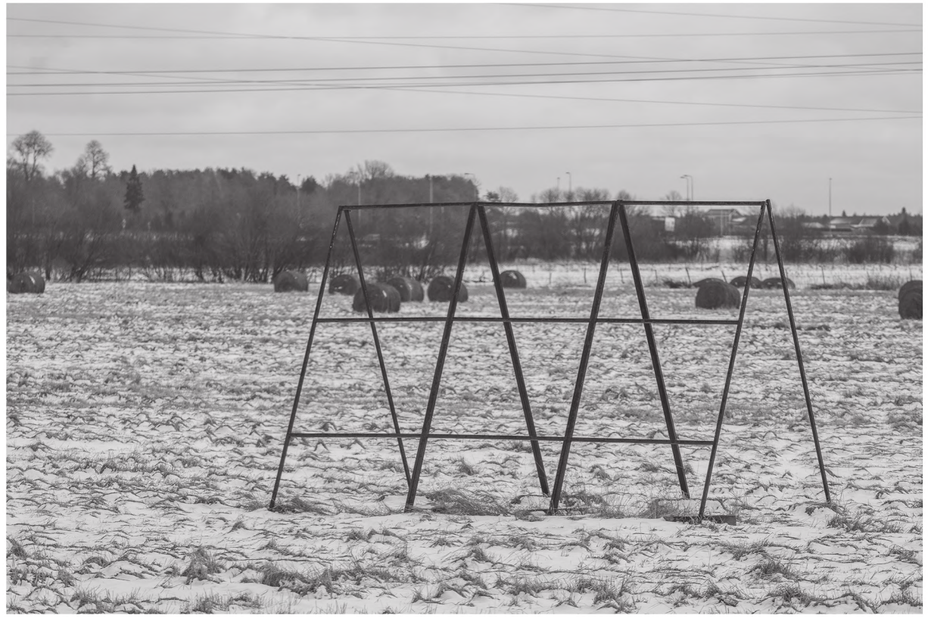

Peeter Sirge
Reliktid / Relicts. 2018

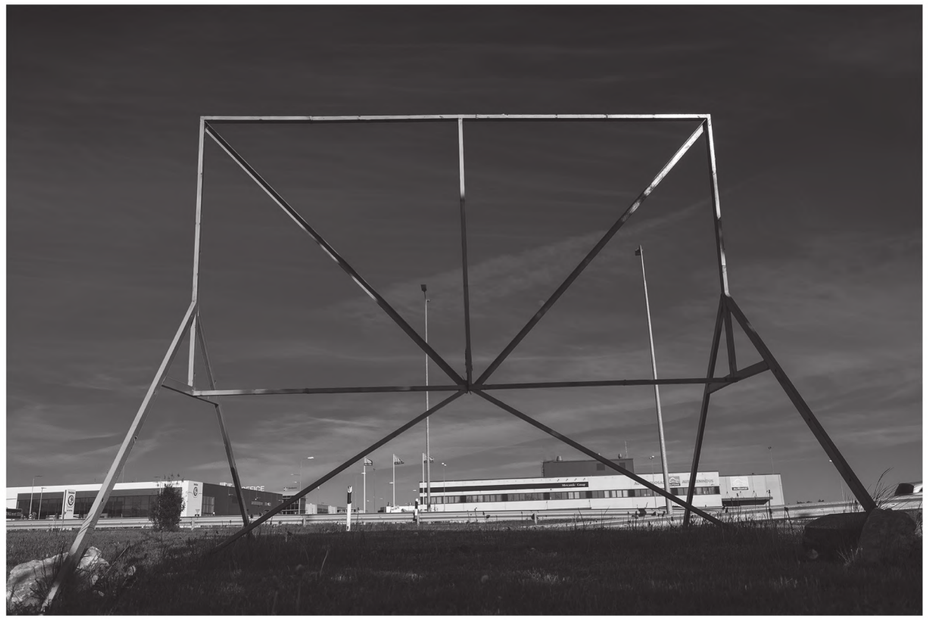

Peeter Sirge
Reliktid / Relicts. 2018

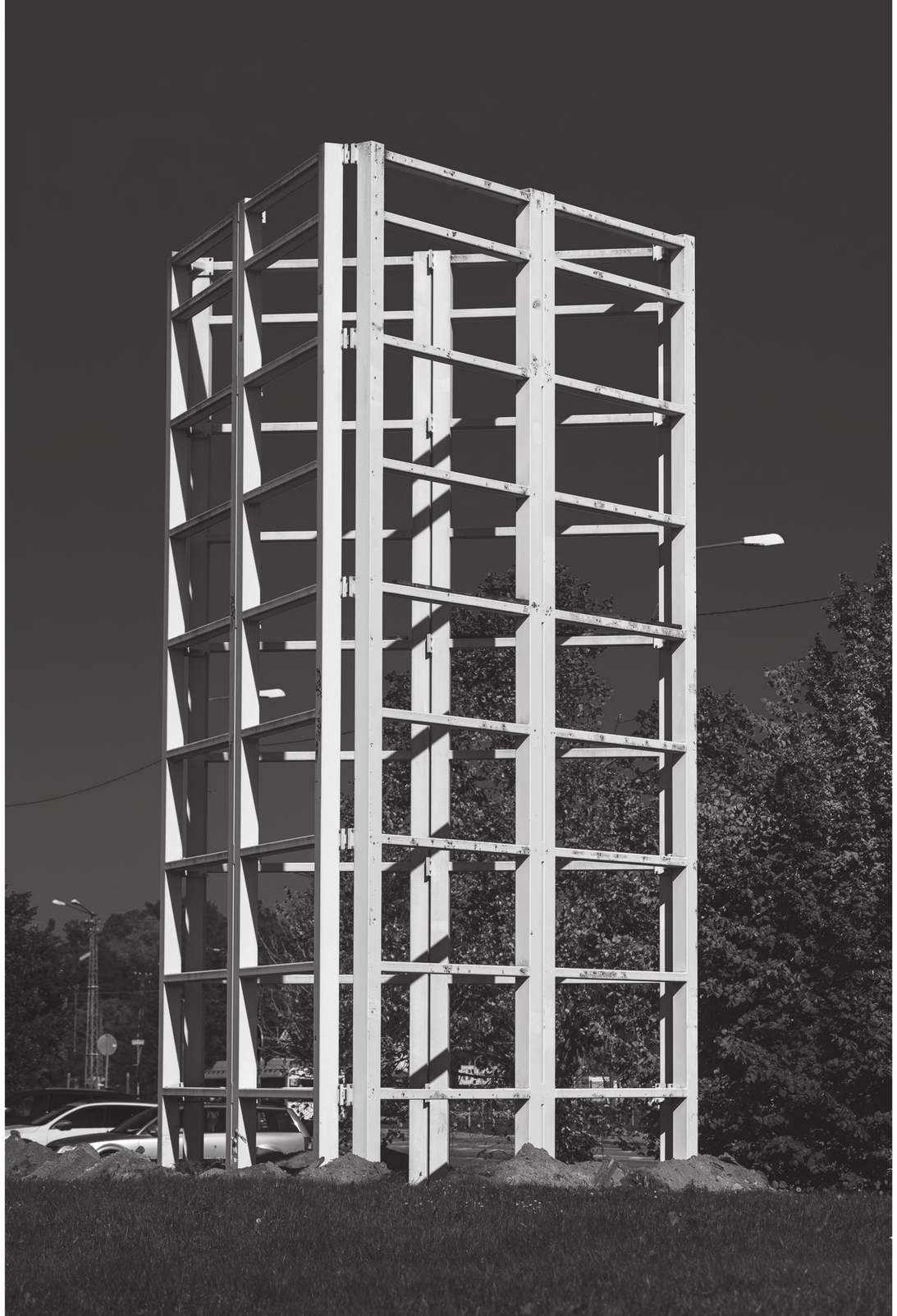

Peeter Sirge
Reliktid / Relicts. 2018

→ Jaak Kikas
Studia Botanica. 2018

Lõhki lõigatud maailm

CROSS-SECTIONAL LEVEL OF THE WORLD

Fotod ja tekst / Photos and article: Jaak Kikas

Projektini „Studia Botanica" viis mind kaks väga erinevat impulssi. Üks pärineb kaugest lapsepõlvest. Küllap on paljudel lugejatel omad mälestused lõhki lõigatud kõhuga mängukarust. Ehk mõnest tarbelisemastki asjast koduses majapidamises, mis sai ära lõhutud. Sest nii väga tahtsime teada, mis seal sees on. Küllap on meil meeles ka järgnenud pragamised, tutistamised, mõni vanem lugeja nagu siinkirjutaja on ehk vitsugi saanud. Siis, kui polnud veel kombeks, et lapsed vanemaid kehalise väärkohtlemise pärast kohtusse kaebavad. Kuid ega see meid pidanud, nii suur oli tahtmine teada saada. Oleme pööraselt uudishimulikud, kõige uudishimulikum liik. Ja see on meid toonud vaatamata kõigile maailma käest saadud vitstele ja tutistamistele sinna, kus me praegu oleme. Nüüdisaegsesse tehnoloogilisse ühiskonda.

Teine impulss on märksa teoreetilisem, tekkinudki pigem järelmõttena, mis lubas tehtut mõtestada ja korrastada, aga pani ka süsteemsemalt tegutsema. Rääkides fotograafiast kõige üldisemalt, on see ju meie kolmemõõtmelise maailma (jättes hetkel aja mängust välja) kuvamine kahemõõtmelisele tasandile. Kõige lihtsam on seda kujutada ***camera obscura*** skeemis, kus projitseerivad valguskiired „toovad" fotoplaadi tasandile väga erinevatel kaugustel olevad punktid. Saame „kokkupressitud maailma", millest meie silmad ja aju oskavad välja lugeda algse ruumilise stseeni. Aga maailma saab tasandile kuvada veel ühel viisil – lõigetena. Võtame vaheda mõttelise või reaalse noa, lõikame maailma või mingid selles maailmas asetsevad objektid meid huvitava koha pealt läbi ja vaatame, mis seal lõiketasandil asetseb. Siit aga tulevad kohe mõned tehnilised järeldused. Taolise lõiketasandi jäädvustamiseks ei ole meil klassikalist fotokaamerat vaja. Piisab näiteks ... skannerist. Selliselt ongi „Studia Botanica" pildid valminud. Esimesel pilgul polegi erinevus kaameraga jäädvustatust suur, tähelepanelikum vaatlus paljastab aga mõndagi: puuduv sfääriline moonutus, suhteliselt väike teravusulatus, kaugemate plaanide kiiresti kahanev valgustatus. Sest tõesti, kuigi praktikas skannime enamasti tasapinnalisi objekte, teksti või pilte paberil, saab skanner hakkama ka mõnesuguse (piiratud) ruumilisuse jäädvustamisega.

Skannimisel ja klassikalisel fotografeerimisel on veel üks suur erinevus: skannides salvestatakse pildi eri osad

I was lead to the Studia Botanica project by two very different impulses. One came from distant childhood. Many readers probably have memories of a teddy bear whose belly has been cut open. Perhaps also some of the more practical things in the house that also got broken. Because we really wanted to know what's inside. Perhaps we also remember the chastising or shaking of the head that followed; some of the older readers, as the author of this text did, perhaps even received a good spanking. This was then when the common practice was not yet for children to sue their parents for physical abuse. But it did not hold us back; we were dying to know everything so badly. We are terribly curious, the most curious species. And it has brought us, despite all the spankings and problems, to where we are today, to today's technological society.

The second impulse is far more theoretical; it emerged more like an afterthought that allowed us to understand and organise what we did, but also made us operate in a more systematic way. Talking about photography in the most general terms, it displays our three-dimensional world (leaving aside time for a moment) at a two-dimensional level. The easiest way is to depict it in the camera obscure scheme, in which the projecting light rays bring dots at a distance to the surface of the photo plate. We will create a 'compressed world', from which our eyes and brain can figure out the original spatial scene. The world can also be displayed on a level surface in one more way - as sections. Let's take a sharp knife, imaginary or real, and cut the world or some objects in this world and see what is there in the cross-sectional. Here, however, we can make some technical conclusions. We do not need a classic photo camera to capture the cross-sectional level. A scanner, for example, is sufficient. This is the way the images of Studia Botanica were made. At first glance, they are not very different from images captured with a camera. However, a more discerning observation reveals a few differences: a lack of spherical distortion, relatively fine sharpness, and fast dimming illumination of distant plans. In reality, although in practice we mainly scan flat objects, text or pictures on paper, the scanner can handle some (limited) spatial resolution.

oluliselt erinevatel ajahetkedel. See hakkab rolli mängima, kui salvestamise ajal peaks stseenis midagi liikuma, „Studia" puhul see nii pole.

Minnes uuesti üldisemaks: meie maailmas toimub tegelikult pidevalt üks selline, väga universaalne ja fundamentaalne „lõikamine". Küll mitte ruumis, vaid ajas. „Oleviku nuga" lõikab meie aegruumi pooleks: minevikuks ja tulevikuks. Ja meie vaade maailmale on just selline „skannerivaade": kirgas ja selge olevikutasand ning kiiresti ähmasemaks ja hämaramaks muutuv minevik.

Muidugi ei pretendeeri ma mingile tehnilisele avastusele, lõppeks on kõik kirjeldatud võtted hästi tuntud. Skannerist rääkimata saab näiteks tänapäeva meditsiinilises kuvamises erinevaid lõikeid inimkehast kätte „veretult" – virtuaalselt, kasutades tomograafilisi tehnikaid. Üks väike, kuid väga põhimõtteline nüanss siiski on: te ei näe, mis värvi need asjad seal sees on. Sest värviaisting on seotud elektromagnetlainete väga kitsa nähtava spektripiirkonnaga, mida ei saa aga kasutada tomograafiliseks läbivaatuseks, kus kasutusel ka märksa pikemad või lühemad lainepikkused. Värvide nägemiseks, jah, tuleb ikka päris nuga kätte võtta.

Muidugi pole „Studia Botanica" mingi tõsiteaduslik uurimus, isegi mitte teadusfotograafia. Pigem sisaldab see nimetus (auto)irooniat lähenemise kohta, et iga kunstiteos peaks olema „uurimus". Autori jaoks on „Studia" taotlus ikkagi kunstiline ja pildid kõnelevad assotsiatsioonide kaudu, mida nad tekitavad mingite ehk hoopis teistlaadsete asjade ja olukordadega.

Kui aga nüüd mõni (kunsti/psühho)analüütik peaks tahtma Jaak Kikase loomingut uurimisobjektiks võtta, võiks talle ette sööta küsimuse, et kas selline tung maailma lõhki lõigata ei avaldu juba fotograafi varasemas seerias „Katoptromaania". Tõsi, seal on piirdutud vaid fotograafilise lõikumisega. Aga lõigates kasvab isu. Miks siis ikkagi botaanilised objektid looduse lõpmatust mitmekesisusest? Üsnagi praktilistel põhjustel: nad ei hakka lõikumisel vastu ja võrreldes kividega on neid lihtsam lõigata.

Jaak Kikase näitust "Studia Botanica" näeb galeriis Positiiv veebruaris 2019.

There is another big difference between scanning and classic photography: scans save different parts of the picture at significantly different time points. This will play a role if there should be something moving during the scan; this is not the case with Studia.

Going back to the more general: in our world, one such very universal and fundamental cut is going on. Not in the room, but in time. The 'knife of the present' cuts our space–time into halves: the past and the future. And our view of the world is precisely this kind of 'scanner view': a bright and clear present level, and a rapidly dimming and darkening past.

Of course, I do not claim any kind of technical discovery, after all the techniques described are well known. Not to mention the scanner, for example, in today's medical imaging, various cuts of the human body can be obtained 'bloodlessly', virtually, using tomographic techniques. There is, however, one small but very basic nuance: you do not see what colour these things are inside because the perception of colour is related to a very narrow spectrum of electromagnetic waves which cannot be used for tomographic examination. To see colours you still have to grab a real knife.

Of course Studia Botanica is not a science-based study, nor even research photography. Rather, the title entails (self) irony and the approach that every work of art should be a study. For the author, the pretention of Studia is still artistic; the images speak through associations that they create with some sort entirely different things and situations.

But if an (art/psycho)analyst now wants to use Jaak Kikas's work as a research object, he or she might be asked if such an impulse to cut the world open was not already revealed in the photographer's previous series, Katoptromania. True, this one was limited to only photographic cutting. But the more you cut, the more you want to cut. Why, then, use botanical objects out of the infinite diversity of nature? For quite practical reasons: they will not fight back when you cut them, and compared to stones, they are easier to cut.

Jaak Kikas' Studia Botanica exhibition can be seen at gallery Positiiv in February 2019.

→ Jaak Kikas
Studia Botanica. 2018

Polaaralasid avastamas

DISCOVERING THE POLAR REGIONS

Fotod / Photos: Jaanus Hannes
Küsis / Interview: Andra Orn, Kristel Schwede

Jaanus Hannes on pildistanud loodust ja loomi maailma erinevates paikades juba kümmekond aastat. Mees, kes pool aastast Eestist eemal viibib kas seoses tööga polaaraladel või tsikliga Euroopas reisides, püüab kaamerasilma ette loomi, keda võib vaid National Geographicu kanalil näha. Andra Orn sai Jaanusega tuttavaks Guatemalas ja Mehhikos rännates.

„Looduses loomade märkamiseks peab olema väga terav silm – on see siis vaal jääpankade keskel või lõvi Aafrikas – ning see Jaanusel on. Samuti on tal eriline anne märgata loomade karakterit, mis tuleb ka tema piltides esile," kinnitab Andra. Positiiv uuris, millega peab loodusfotograaf arvestama, kui on polaaraladel fotoretkel.

Jaanus, miks on sinust saanud loodusfotograaf?

Loodus on iga päev isenäoline ega poseeri kunagi, nagu seda teeb inimene. Arhitektuur ja muu inimese loodu on tehislik, loodus seevastu on ehe ning sa ei tea kunagi, mis ees ootab.

Miks pakuvad huvi just polaaralad?

Need on viimased suured territooriumid, kus on jäänud veel midagi avastada. Olen reisinud kogu maailmas – pildistanud Aafrikas lõvisid, Lõuna-Ameerikas soolajärvi, Hawaiil mantasid, Austraalias mägesid – ning iga elamus on olnud uskumatu, kuid sellist kargust ja eraldatust, nagu on Antarktikas ja Arktikas, mujalt ei leia.

Millistes polaarpiirkondades oled pildistanud?

Enamik fotosid on tehtud Antarktika poolsaare ja Teravmägede lähedal, samuti Falklandi ja Lõuna-Georgia saartel. Kõige selle kõrval ka Gröönimaal ja Islandil, lisaks ookeaniületused ning pisikesed Atlandi saared, nagu Tristan Da Cunha, Saint Helena, Ascension, Roheneemesaared jne.

Kui kaugelt loomad on pildistatud?

Nagu mujalgi looduses, oleneb loomade pildistamise kaugus võimalustest neile lähedale pääseda. Igal loomal, nagu

Jaanus Hannes has photographed nature and animals around the world for about a decade. This man, who is away from Estonia for half of each year, either in polar regions or travelling by bike in Europe, captures animals with his camera that can otherwise only be seen on the National Geographic channel. Andra Orn met Jaanus when he was travelling through Guatemala and Mexico.

"You must have a very sharp eye to spot animals in the wild, be it a whale among icebergs or a lion in Africa, and that's what Jaanus really has. He also has a special talent for spotting the animal's character, which will also be featured in his pictures," says Andra. Positiiv enquired what a nature photographer must consider when on a photographic expedition in a polar region.

Jaanus, why did you become a nature photographer?

Nature is different every day and never puts on a fake front the way people do. Architecture and all other human creations are artificial; nature, on the other hand, is genuine and you never know what you might face.

Why are you interested in the polar regions?

These are the last major territories where there is still something to discover. I've travelled all over the world: I have photographed lions in Africa, salt lakes in South America, manta rays in Hawaii, mountains in Australia. Every experience has been incredible, but one cannot find the freshness and isolation of the Antarctic and Arctic anywhere else.

In which polar regions have you photographed?

I've taken most photos near the Antarctic Peninsula, and on Spitsbergen, as well as on the Falklands Islands and South Georgia. Along with this I have also taken photos in Greenland and Iceland, in addition to crossing the ocean and photographing tiny Atlantic islands such as Tristan Da Cunha, Saint Helena, Ascension, Cape Verde, etc.

Jaanus Hannes
Kaljupingviinid / Rockhopper Penguins
Saunders, Falkland Islands. 2014

Jaanus Hannes
Kuningpingviinid / King penguins
South-Georgia. 2014

ka inimesel, on oma iseloom. Mõni liik on arglikum, mõni julgem. Kui pingviinide huviobjektina olen mõned korrad ka sõrmepidi nende noka vahele sattunud, siis jääkarule nii lähedale pääseda tähendaks viimast kohtumist.

Samas, laeva pardalt on olnud võimalus jääkaru isegi mõne meetri kauguselt uudistada ja pildistada. Ka vaalade ja muude mereelukate kaugus on headel päevadel jäänud vaid pardakõrguse kaugusele.

Kui ohtlikud on sellised fotoprojektid?

Eks igal tegevusel on omad riskid ning loomade käitumine on alati ettearvamatu. Ühe huvitava juhtumi võiks koondada pealkirja alla „Pingviini poolt päästetud". Üritasin kuningpingviine ja kotikuid täis rannaribal neist läbi pääseda, kui sattusin vastamisi ühe isase kotikuga, kes oma territooriumi kaitses ning kuidagi taanduda ei tahtnud. Kui tavaliselt piisab käteplaksutusest, siis seekord astus ta iga liigutuse peale lähemale ning üritas käest hammastega kinni haarata. Loomade eest põgeneda ei tohi, see toob kaasa kohese rünnaku.

At what distance have the animals been photographed?

As elsewhere in the wild, the distance of taking pictures of animals depends on the opportunity to get close to them. Every animal, like a human being, has its own character. Some species are more timid, some are bolder. As an object of interest for penguins I've had my fingers pecked a few times, although getting this close to a polar bear would be a last encounter. At the same time, from the deck of a ship I have been able to watch and photograph a polar bear from just a few meters. On good days, the distance to whales and other marine mammals has been just the height of the deck above the sea.

How dangerous are such photo projects?

I guess every activity has its own risks, and the behaviour of animals is always unpredictable. One interesting case could be summarised under the heading Saved by the Penguin. On a beach strip full of royal penguins and fur seals, I was just

Jaanus Hannes
Lonthülged / Elephant Seals
South-Georgia. 2016

Kotikute õnnestunud rünnak võib aga üpris kurvalt lõppeda: paar aastat tagasi jäi vähe puudu, et üks fotograaf oleks lausa käest ilma jäänud. Tänu kiirele tegutsemisele õnnestus käsi küll päästa, kuid täielikult ei taastu see ilmselt kunagi.

Pärast minu mõningast kemplemist kotikuga keeras kõrval olev kuningpingviin end ümber, jalutas lähemale ning andis kotikule nokaga piki pead. Selle peale viimane taganes ja andis mulle ruumi taanduda. Pingviin ise läks tagasi sinna, kust oli tulnud.

Kuigi enamikul loomadel pole kombeks rünnata, on inimesele ohtlikke liike polaaraladel piisavalt, olgu need siis leopard- või lonthülged, mõõkvaalad või harva nähtud Gröönimaa haid.

trying to push my way through them, when I encountered a male fur seal that was protecting his territory and was not going to retreat. While usually a hand clap is sufficient, this time he moved closer at my every move and tried to bite my hand. You must not run from animals, it will lead to an immediate attack, and a successful fur seal attack can have a quite dramatic ending. A few years ago, a photographer came close to losing his hand. Thanks to the quick action, the hand was saved, but it will probably never fully recover.

After my little tug of war with the fur seal, a royal penguin who was standing right next to me turned around, walked closer and pecked the fur seal on the head. At this, the seal stepped back and gave me space to retreat. The penguin itself went back to where it had come from.

Although most animals do not have the habit of attacking, there are plenty of species in the polar regions that are dangerous to humans, whether they are leopard seals or southern elephant seals, killer whales or rarely seen Greenland sharks.

Jaanus Hannes
Karusaar / Bear Island.
Svalbard, Arctic. 2014

→ Hanna Marats
Nimeta / Untitled. 2017

Kahekõne linnaruumiga

CHAT WITH CITY SPACE

Fotod / Photos: Hanna Marats
Küsis / Interview: Kristel Schwede

Hanna Marats (s 1984) on õppinud maali- ja klaasikunsti. Fotograafiaga on ta tegelenud paralleelselt kunstiõpingute kõrvalt alates 2000. aastate algusest, kui digikaamerad hakkasid rohkem levima. Ta on osalenud ühisnäitustel Tartus, Tallinnas ja Pärnus. 2015. aastal toimunud isikunäitusel „Nõela pistmata" eksponeeris kunstnik erinevatest materjalidest ready made kompositsioone, mille aluseks olid tema fotod, urbanistlikud aja ja ruumi tajumise peegeldused. Positiivis näeb kunstniku viimaste aastate fotoloomingut.

Sinu fotod on veidi unenäolised, kohati humoorikad hetketabamused, mis panevad argipäeva ergastavale pausile. Kuidas sa ennast ja oma loomingut ise näed? Kas oled tänavafotograaf või pigem poeetiline abstraktsionist?

Enamik mu fotodest on tänavatel pildistatud, seega võiks öelda, et tegelen tänavafotograafiaga. Kuid olen õppinud maalikunsti ja poeetiline abstraktsionism iseloomustab minu fotosid vist täpsemalt. Tegelikult lähenengi oma pildistatavatele motiividele kui maalidele. Arvan, et paljud mu fotod on maalikunstile omaste nüanssidega või lihtsalt maalilised.

Kuidas sinu fotolooming sünnib? On sul pildistamiseks lemmikteemad, -aastaajad, -piirkonnad? Või oled avatud meelega muretu hulkuja, kes ei piira end ja laseb elul endal suunata?

Paljud pildid on sündinud tänavatel seigeldes või mõnda sihtkohta navigeerides. Tavaliselt lasen fotol ise endani jõuda, mitte ei lähe sellele järele. Siis on tulemus sundimatum, vabam ja üllatavam. Kui jalutan koos kaaslastega, kuulevad nad mind tihti ütlemas: „Peame kinni, teen ühe pildi." Kaamera on kujunenud mulle justkui kehaosaks, kes kogu aeg midagi otsib ja keda peab „toitma". Ma ei pea oma päeva eriti kordaläinuks, kui õhtuti ei ole sirvimiseks uusi fotosid. Seda juhtub õnneks harva.

Aastaaegadest on lemmikuks kujunenud sügis, siis on palju huvitavaid ilmastikunähtusi, näiteks udu. Samuti on loodus palju graafilisem. Talv esitab samuti väljakutseid: siis on kõik enamasti must, valge ja hall, justkui oleks loodus kehtestanud väga mustvalged mängureeglid. Huvitav on neid reegleid murda, n-ö vastu hakata ja eristuda.

Hanna Marats (1984) has studied painting and glass art, dealing with photography simultaneously with her art studies in the early 2000s as digital cameras began to spread. She has participated in joint exhibitions in Tartu, Tallinn, and Pärnu. In her personal exhibition Without a Needle, in 2015, Marats exhibited ready-made compositions of various materials, based on her photographs, that were urban reflections on perceptions of time and space. In *Positiiv* we can see her photography from recent years.

Your photos are somewhat dreamy, sometimes humorous moments that provide an exciting break in daily routine. How do you see yourself and your creation? Are you a street photographer or rather a poetic abstractionist?

Most of my photos are taken on the streets, so I could say I'm engaged in street photography. However, I have studied painting and I guess poetic abstractionism characterises my photographs more accurately. In fact, I approach the subjects of my photographs in the same way as paintings. I think many of my photos have nuances characteristic of a painting, or are just picturesque.

How are your photos born? Do you have favourite themes, seasons, and areas? Or are you an open minded, trouble free rambler who does not limit herself and lets life give direction?

Many of the pictures were been born while rambling on the streets or navigating to some destination. Usually, I let a photo reach out to me instead of going after it. Then the result is more relaxed, freer and more surprising. When I walk with my friends, they often hear me say: "Let's stop here, I'll take a photo". The camera has become like one of my body parts, forever looking for something and always needing to be 'fed'. I do consider a day very unsuccessful if I don't have new photos to browse through in the evening. Fortunately, this happens rarely.

As for seasons, autumn has become my favourite; then there are many exciting weather phenomena such as fog. Nature is also much more graphic. Winter also presents challenges: then everything is mostly black, white and grey as if nature had established very black and white rules for the game.

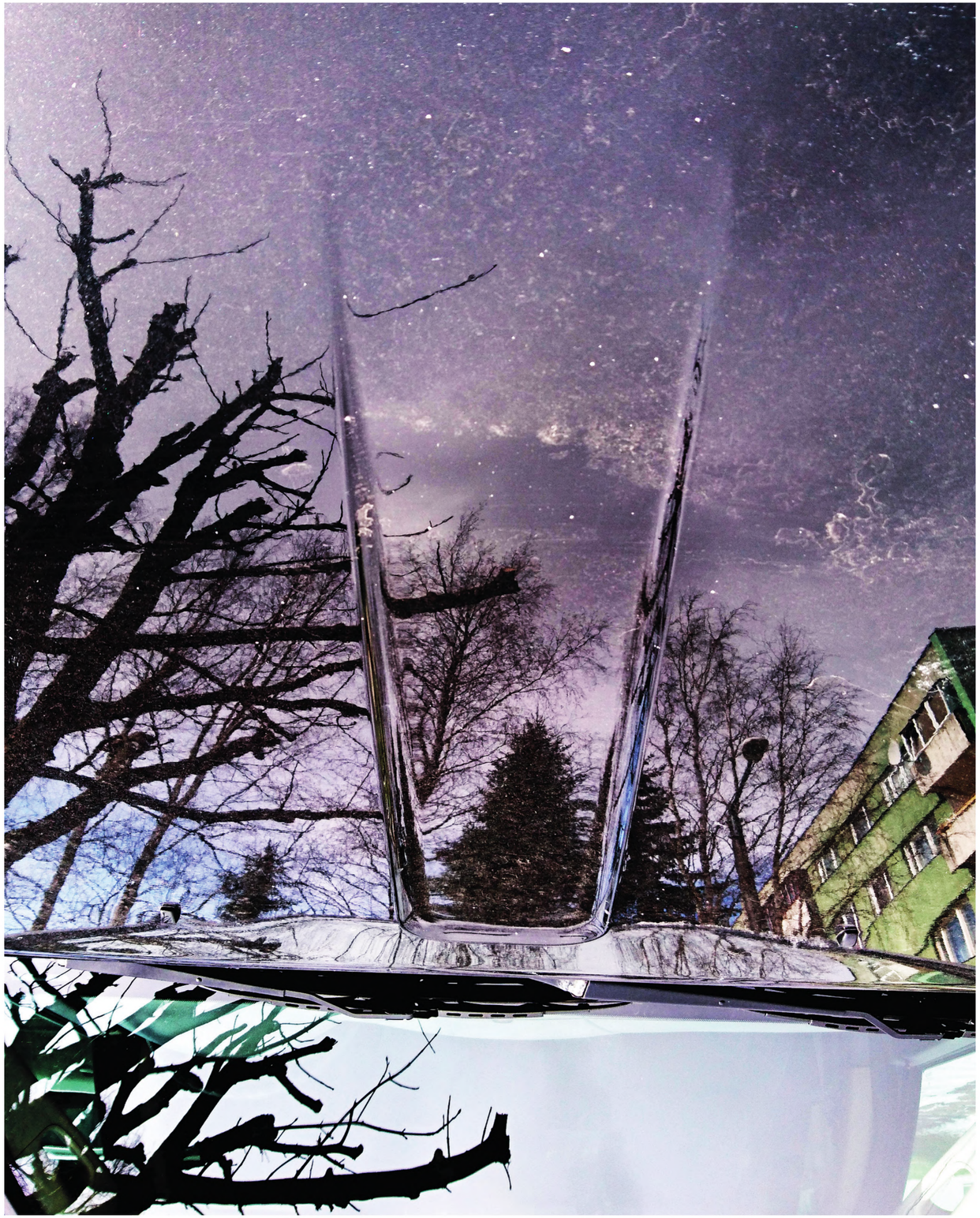

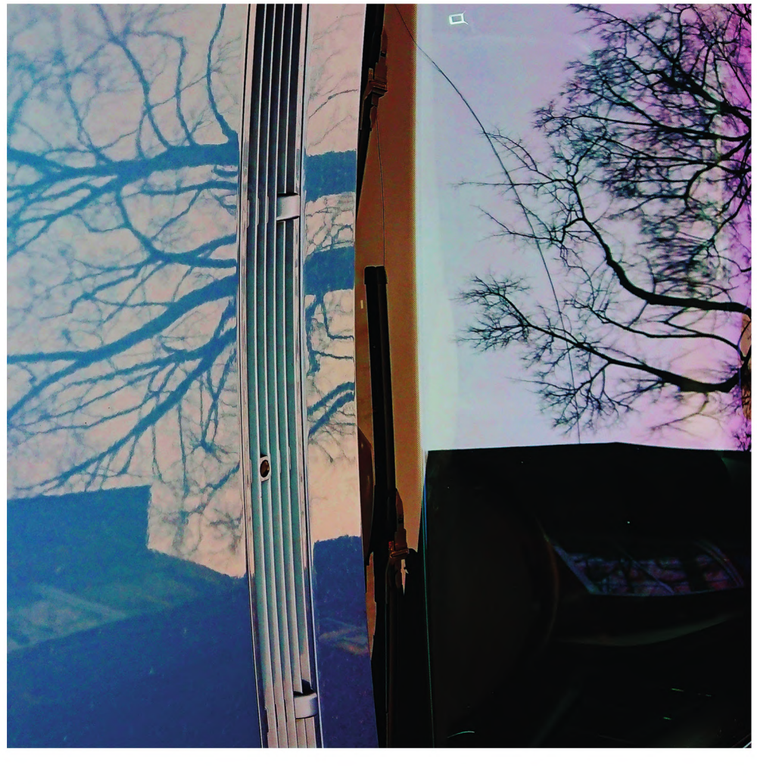

Hanna Marats
Nimeta / Untitled. 2018

Paljud fotod on pildistatud minu kodulinnas Tartus. Võiks arvata, et siin ei jätku haaravate piltide tegemiseks kauaks ainest, kuid tegelikult suudab ka väiksem linn üha uuesti üllatada. See on samamoodi, kui satuksid esmapilgul tühja tuppa, kuid seal piisavalt kaua olles hakkad märkama varje seinal ja erinevaid värvinüansse. Uude ja suuremasse linna minnes on vaja aega, et sinna organismi sisse elada, sest esmapilgul on kõik huvitav ja haarav. Alles siis, kui tulede sära on kadunud, on võimalik eristada, mis vajaks foto näol esiletõstmist, mis mitte. Tartu on mulle juba nii tuttav linn, et siin süsteemis liigeldes tajun hetkega, mis on igapäevane ja mis ületab pildikünnist.

Kas planeerid oma fotograafilist teekonda teadlikult?

Ma ei planeeri oma fotograafilist teekonda ei otseses ega ka ülekantud tähenduses. Kuid natuke suunan seda küll. Oma paremate fotode puhul olen enne pildistamist tunnetanud, et sellest tuleb tõenäoliselt hea foto. Need on pildid, kus valgus, motiivid ja kompositsioon on kõik nii paigas, et see on kui pildist pildi tegemine. See on nii, et kõndides justkui näed valmis fotot ja „korjad" selle oma kaameraga üles. Piltlikult väljendudes: linnaruum ise ütleb mulle midagi ja mina kas nõustun sellega või mitte. Kui olukord tekitab vestlusmomendi, siis pildistan seda.

Pean oma pilte millegi ideeliseks konstateerimiseks. Kuid arvan, et minu enda kommentaari sellele konstateerimisele saab eristada ja see väljendub mu fotokunstniku käekirjas. Ma ei pea kõikidest oma piltidest ühtemoodi lugu, kuid arvan, et nad on minu arengus võrdselt tähtsad. Kui jätaksin mõne pildi tegemata, siis võib-olla ei jõuaks selleni, mille kinnipüüdmisest on mul väga hea meel.

I have taken many photos of my hometown Tartu. You might think that there is not much subject matter for engaging pictures, but in fact even a smaller city can surprise you time and time again. It is the same when you enter a room that looks empty at first glance, but if you are there for long enough you'll notice shadows on the wall and different shades of colour. When you go to a new city, it takes time to get an insight into it as an organism because at first sight everything is interesting. Only when the glare of the lights has disappeared can it be possible to distinguish what needs to be highlighted as a photo and what doesn't. Tartu is already such a familiar city for me that moving around here in this city I perceive within a moment what is mundane and what should be captured in a photo.

Are you planning your photographic journey consciously?

I do not plan my photographic journey either directly or indirectly. But I do direct it a little. In the case of my better photos, I have felt before shooting that it's likely to be a good photo. These are images where the light, subject, and composition are all so in a place that it's just like taking a picture of an image. This is like when walking you can sort of see the finished photo and just 'pick it up' with your camera. Figuratively speaking urban space seems to tell me something, and I either agree with it or not. If the situation creates a conversation moment, then I take a photo of it.

I consider my pictures as an ideological suggestion of something. But I think that my own comment on this suggestion can be distinguished, and this is reflected in my handwriting as a photographer. I do not appreciate all my pictures the same way, but I think they are equally important in my development. If I did not take some of my pictures, then perhaps I would not be able to reach something that I would be delighted to capture.

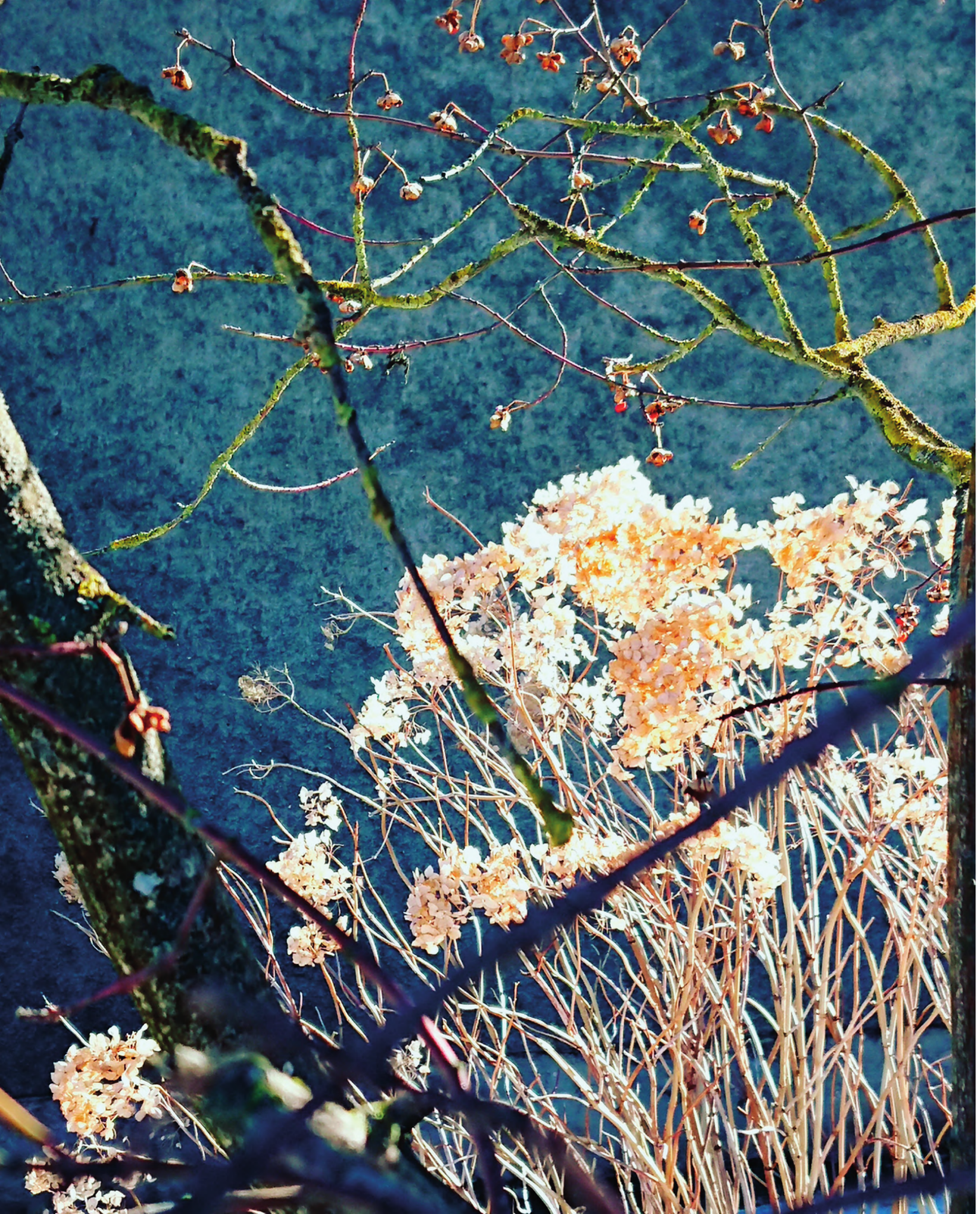

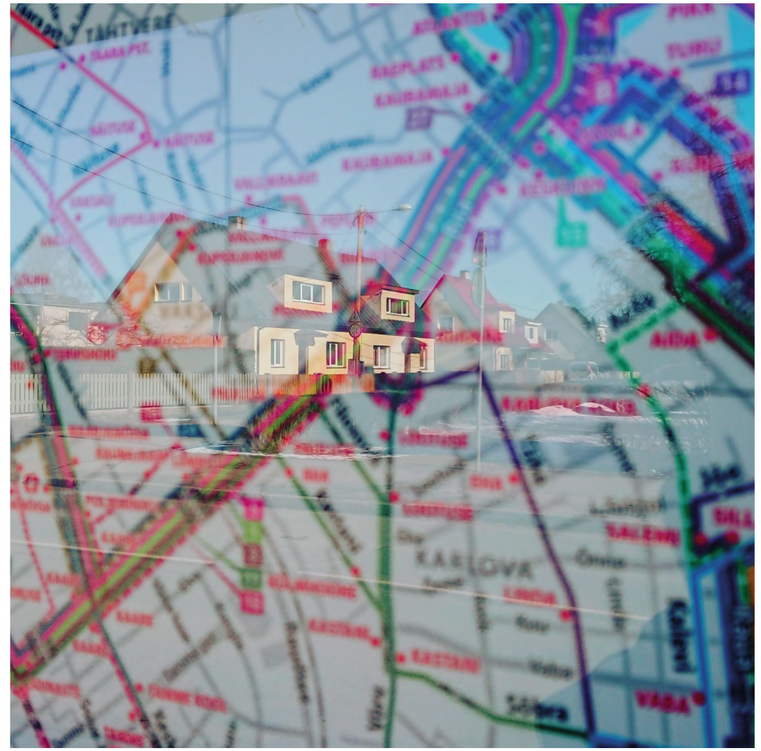

Hanna Marats
Nimeta / Untitled. 2018

Pärast filmi ametlikku lõppu

AFTER THE OFFICIAL END OF THE FILM

Tekst / Article: Ülo Pikkov
Reprod / Repros: Autori erakogu / Author's private collection

Audiovisuaalne kultuur levib ja areneb tänapäeval jõudsamalt kui kunagi varem ja nii on klassikaline filmilint kui materjal sunnitud taganema digitaalsete lahenduste ees. Filmilint, mis kunagi oli filmi sünonüümiks, on määratud hääbumisele ning juba täna kannab tema esitamine eelkõige nostalgia- ja minevikuassotsiatsioone.

Arvatakse, et kui inimene sureb, siis jookseb elu filmina ta silmade eest läbi. Milliseid kaadreid näeb aga filmilint ise, enne kui ta lõplikult kaotab oma koha digitaalsetele infokandjatele? Kas selleks on katkenud ja teibiga parandatud filmikaadrid, korduvast esitusest pea nähtamatuks kulunud kujutised või miskit muud?

Projekt „Kõik on hästi, kallis!" on omamoodi austusavaldus filmile kui materjalile. Enamasti lõpevad filmid tiitriga „The End" ning pärast seda film kaob … Kui digitaalsed filmid tõesti lõpevadki selle tuntud tiitriga, siis filmilindile jäädvustatud lood mitte: pärast lõputiitrit jätkub film veel umbes 4–6 sekundit. See on tehniline materjal, mis ei ole mõeldud esitamiseks vaatajale, vaid abistab projektorioperaatorit ning kannab erinevaid tehnilisi markeeringuid.

Milline on maailm, mis leiab aset pärast filmi ametlikku lõppu ja mis pärast digirevolutsiooni on muutunud kaduvaks minevikumaailmaks? Soovin näidata filmilinti kui materjali, selle erinevate emulsiooni- ja värvikihtide olemust, erinevaid kadreeringuid ning filmikoopia korduvast esitamisest tekkinud kulumisjälgi. Alusmaterjaliks on mahakantud filmijäägid, mis on saadud kinoteatritest ja filmiarhiividest, kulunud kinofilmide alguse ja lõpu rakordid, mis ei ole kunagi olnud mõeldud vaatajatele esitamiseks. Erinevalt tänapäevastest digitaalsest filmikoopiast jätab iga esitus filmikoopiale vähemalt mõne kriimustuse. Paljud kujundid ning mustrid on tekkinud pika aja jooksul, need on justkui armid ja kortsud elunäinud inimese kehal.

See on lugu ajast ja kaduvusest.

Ülo Pikkovi näitust „Kõik on hästi, kallis!" näeb galeriis Positiiv jaanuaris 2019.

Audio-visual culture is spreading and developing today faster than ever before, and film as the recording material is forced to retreat in front of digital solutions. The film strip, from which film actually took its name, is destined to vanish so that today its carries above all nostalgia and associations with the past.

It is believed that when a person dies, their life flashes by in front of their eyes like a film. But what will film itself see in those final moments before it finally loses its place to digital? Will it be out takes spliced together, images that have also faded into an invisible form from being over played, or something else?

The Everything is Fine, My Dear! exhibition project is a kind of tribute to film as a material. Most films end with the title The End, and after that, the film disappears. While digital movies end with the The End title, movies shot on film do not: after the final title, the movie will continue for about 4-6 seconds. This is called leader, a strip of material that is not intended to be presented to the viewer but assists the projectionist with a series of technical markings.

What is the world that takes place after the official end of the film? The visual world, which, after the digital revolution, has become the disappearing world of the past.

I would like to introduce film as a material, the nature of its various emulsions and colour layers, a variety of frames, traces of wear from repeated screenings of the film. The material is written off film waste obtained from cinemas and film archives, records from the beginnings and ends of worn cinematic films that were never supposed to be shown to viewers. Unlike today's digital film copy, each performance leaves at least some scratches on film. Many shapes and patterns have developed over long periods of time; they are like scars and wrinkles on a human body.

This is a story about the passage of time and how perishable life is.

Ülo Pikkov's Everything is Fine, My Dear! exhibition can be seen at gallery Positiiv in January 2019.

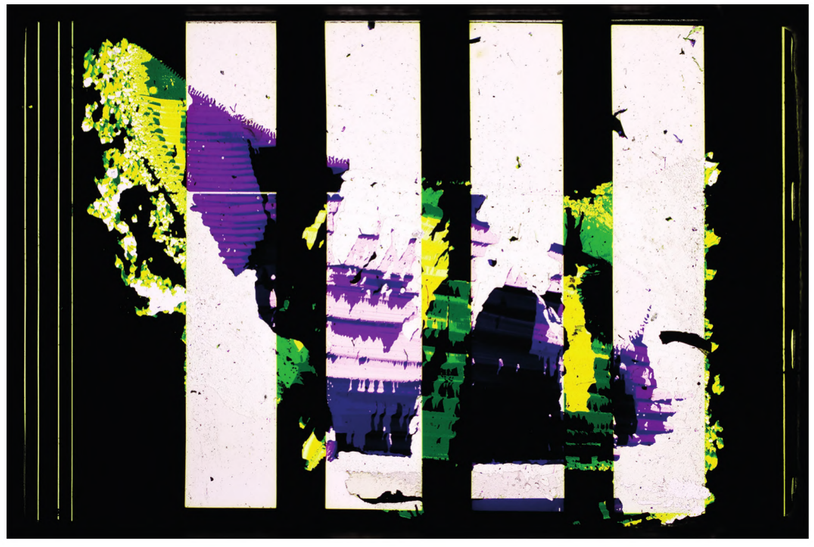

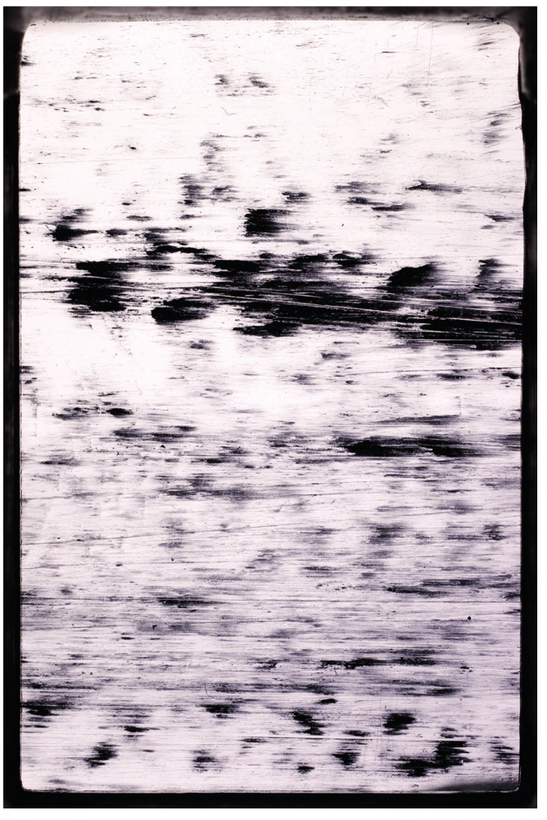

KOHEN

LB-1
98

Analoogfotograafia labor ja galerii Ag47

ANALOGUE PHOTOGRAPHY LAB AND GALLERY AG47

Küsis / Interview: Kristel Schwede
Fotod / Photos: Käty Tarkpea, Tõnu Tunnel

Aasta tagasi, 1. detsembril 2017 avati Tartus Aparaaditehase loomelinnakus uus fotokunstigalerii Ag47. Analoogfotograafiat tutvustava galerii asutajad olid Käty Tarkpea ja Tarmo Virves. Positiiv uuris Käty Tarkpealt, kuidas tegusatel inimestel uue galerii ja fotolabori loomise mõte tekkis.

Miks just Ag47?

Meie nimi viitab keemiliste elementide perioodilisustabelis hõbedale eelkõige seetõttu, et suur hulk analoogfotograafia tehnikaid põhineb hõbeda valgusele reageerivatel omadustel. Soovisime, et nimi kõnetaks ka neid, kes fotograafia algupärast teadlikud ei ole, ent loogilist jada pidi mõeldes siiski selle olemust tabaksid. Külastajate peas lahtirulluvat mõttekäiku on põnev jälgida ja pakub võimalust vajaduse korral selgitada, kuidas kunagised koolitarkused rakendust leiavad.

Kuidas tekkis mõte luua analoogfotograafiat tutvustav galerii? Mil viisil on galerii asutajad ise valdkonnaga seotud?

Kõik sai alguse mõni aasta tagasi tõdemusest, et pimik, mida kasutasin, on liiga väike mugavaks tegutsemiseks isegi üksinda, rääkimata mitmest huvilisest korraga. Mõnda aega otsisin multifunktsionaalseid ruume, mis kannaksid ka teatud vanapärasust, et sobida kokku analoogtehnikatega ning kuhu saaks veidi suurema pimiku sisse ehitada. Komistasin sellise võimaluse otsa Tartus Aparaaditehases. Tegemist on tänavakorrusel asuva eriti külastajasõbraliku pinnaga ja nii oli majapoolseks tingimuseks, et sealne asutus peab olema avatud juhuslikule läbiastujale. Sedasi saigi pimik enda külge ligi 70 m² galeriipinda, mida me ise kasutame ka ateljeena.

Galerii kaasasutaja Tarmo Virvese nimi peaks kõigile Eesti analoogfotograafiast huvitatutele tuttav olema, on ju ta üks meie ainsaid väga vanade fototehnikatega tegelejaid. Praegu keskendub ta eelkõige dagerrotüüpiale.

Mulle endale on alati meeldinud fotograafia kui tehniline protsess ja ajalooline nähtus. Olen oma huvidega liikunud vanemate tehnikate ja eelkõige käsitluste suunas, kus kujutis tekib kõige minimaalseid vahendeid kasutades, enamasti üldse ilma kaamerata.

A year ago, on December 1, 2017, a new photo art gallery, Ag47, opened at the Widget Factory in Tartu. The founders of the gallery, which promotes analogue photography, were Käty Tarkpea and Tarmo Virves. Positiiv enquired from Käty Tarkpea how active people gave birth to the idea of creating a new gallery and photo lab.

Why Ag47?

Our name refers to silver in the periodic table, in particular because a large number of analogue photography techniques are based on the light-sensitive properties of silver. We wanted the name to attract those who do not know the origin of photography. It is fascinating to follow the train of thought travelling through the visitor's mind. The name also offers the opportunity to explain, if necessary, how what we learnt at school actually applies.

What gave rise to the idea of creating a gallery promoting analogue photography? In what ways are the founders of the gallery involved in the field?

It all started a few years ago with the recognition that the darkroom I used at that time was too small for comfortable operation even alone, not to mention with a few enthusiasts present. For some time I looked for a multifunctional space that also has a certain amount of antiquity to fit with the analogue techniques where I could build a slightly larger dark room. I stumbled on this opportunity at The Widget Factory in Tartu. It was a particularly visitor-friendly space on the ground floor, with the condition set by the building that the institution accommodated there must be open to walk-in visitors. So the darkroom came with the around 70m2 of gallery space, which we also use as a studio.

The name of the second co-founder of the gallery, Tarmo Virves, should be familiar to anyone interested in analogue photography in Estonia, after all, he is one of the only photographers using very old photo techniques. He is currently focusing predominantly on the daguerrotype process.

I have always liked photography as a technical process and a historical phenomenon. I have moved with my interests

↑ Käty Tarkpea. Matiss

→ Tõnu Tunnel. Ag47

→ Märgplaat-kolloodium menetlus Ag47 fotolaboris
The wet plate collodion process at Ag47 photo lab
Foto / Photo: Tõnu Tunnel

Kuidas valite kunstnikke ja näitusi? Kas kutsute ise või võib fotograaf ka uksele koputada ja näitust pakkuda?

Näitusepindadele ootame ja valime meisterlikke fotoprojekte, mis tutvustavad uusi julgeid tegijaid fotomaastikul, kõnetavad meid endid või täidavad hariduslikku eesmärki. Mis puudutab uksele koputamist, siis meie galeriis enamasti galeristi ei viibi ja igapäevaselt meid sealt otsida ei maksa. Näitust või koostööideid tuleks meile pakkuda e-posti teel. Tunneme kõige rohkem puudust aktiivsest vabatahtlikust, kes aitaks tegeleda turunduse ja suhtlusmeediaga, projektide koordineerimise ja huvilistega suhtlemisega.

Millised näitused on teil olnud ja millised on plaanis lähitulevikus?

Seniste näituste tuntuimad autorid on kindlasti Heikki Leis, Ove Maidla, Toomas Kalve, Taavi Piibemann, Tanel Verk ja Guillaume d'Hubert. On olnud ka mõned ülevaatenäitused, näiteks pinhole'i ehk pinnikaamera teemaline, mis toimus aprillis, ülemaailmsel pinnikaamerakuul. Detsembris (2018) on avatud Martin Rästa audiovisuaalset laadi näitus, mis kannab pealkirja „Retitled". Jaanuari teisel nädalal on oodata Kõrgema Kunstikooli Pallas fototudengite pinnifotode hindamisnäitust, millele järgneb stereofotode käed-külge-näitus, mis kestab veebruari lõpuni.

Milliseid tegevusi või teenuseid te lisaks näitustele veel pakute?

Meie põhiliseks teenuseks on pildistamissessioon 19. sajandi märgplaat-kolloodiumtehnikas. Külaline saab 9 x 12 cm metallist fotoplaadi ehk ferrotüübi ja näitame talle, kuidas tekitatakse kujutis fotoplaadile, ning tutvustame pimikut. Samuti rendime oma traditsioonilist pimikut filmide ilmutamiseks ja fotode suurendamiseks või galeriiruumi seminarideks ja õpitubadeks.

towards older techniques, and in particular towards approaches where the image is generated using the most minimal means, mainly without cameras.

How do you choose artists and exhibitions? Do you invite them yourself, or can the photographer knock on the door and offer an exhibition?

For our exhibitions we wait for and select photographic projects that introduce new innovative figures in the photographic landscape, speak to us, or fulfil our education goals. As for knocking on the door, our gallery is generally completely gallerist-free so it doesn't make sense to look for us there on a daily basis, rather an exhibition or collaborative idea should be proposed by email. At the moment we could really use an active volunteer who would help us handle marketing and social media, project coordination and communication with interested people.

What exhibitions have you had and what exhibitions are you planning to have in the near future?

The most well-known authors of past exhibitions are Heikki Leis, Ove Maidla, Toomas Kalve, Taavi Piibemann, Tanel Verk and Guillaume d'Hubert. There have also been some overview shows, such as on the topic of pinhole, which took place in April, which is global pinhole month. In December (2018) we will open an exhibition of audiovisual works by Martin Rästa entitled Retitled. In the second week of January we expect to stage the evaluation exhibition of pinhole photos taken by photography students at Pallas University of Applied Sciences, followed by a hands-on exhibition of stereo photos, which will run until the end of February.

What activities or services do you offer in addition to exhibitions?

Our primary service is a photo session using the 19th-century collodion wet plate process. The sitter gets a 9 x 12 cm metal photo plate, or ferrotype, and we'll show them how the photograph is made and introduce the dark room. We also rent our traditional dark room for developing films, photo enhancement, and the gallery space for seminars and workshops.

Pikk teekond algab ühest sammust. Riia fotoklubi

THE LONGEST JOURNEY BEGINS WITH A SINGLE STEP. RIGA PHOTO CLUB

Foto: Photo: Gunārs Binde
Tekst / Article: Daiga Jamonte

1960. aastate alguses avati nii Riias kui ka teistes Läti linnades mitu fotoklubi, kuhu koondusid fotokunstist huvitatud asjaarmastajad. Fotoklubide tekkimisele andsid hoogu 1950. aastate lõpuks kogu maailmas fotograafia valdkonnas toimunud muutused ning kujunenud olukord tervikuna. Kasvas huvi fotokunsti, eelkõige dokumentaalfotograafia vastu. Foto leidis tee muuseumidesse[1] ja amatöörpiltnike aktiivsus suurenes. Nad koondusid, moodustades organisatsioone ja klubisid.

Läti esimese fotoklubi asutasid 1962. aasta veebruaris Riia rahvaülikooli ajakirjanduskursustel osalenud fotoentusiastid, kes olid loengutel omandanud ka fotograafia põhitõed. Kui alguses võeti klubisse vastu kõik huvilised, siis hiljem muudeti vastuvõtt keerulisemaks. Taotlejad pidid esitama klubi juhatusele fotod, mida enne otsuse langetamist hinnati.

Fotoklubi rajamise ja selle edasise tegutsemise kõige tähtsamaks põhjuseks oli fotokunstialane haridus. 1960. aastate alguses ei olnud Lätis võimalik sel erialal haridust omandada, kuid fotograafiahuviliste hulk oli kasvanud piisavalt suureks. Nii võtsidki klubid Nõukogude Lätis fotokunstisõprade rõõmuks haridusasutuse funktsioonid enda kanda. Mõned klubiliikmed olid iseõppimise teel end valdkonnaga juba kurssi viinud. Näiteks kunsti õppinud Gunārs Binde oli rahvusvaheliste väljaannete tellijana maailma fotoelus toimuvaga rohkem kursis.

Riia fotoklubi ja selle liikmete näitused rändasid üle maailma: nende töid oli võimalik vaadata kõikidel mandritel, kaasa arvatud Antarktikas, kuhu pildid jõudsid 1977. aastal. Kõigepealt pandi fotod vaatamiseks välja Leningradis Arktika ja Antarktika teaduslike uuringute instituudis, seejärel viidi need laevaga lõunapoolusele.

Aastate jooksul on Riia fotoklubi liikmed osalenud edukalt ka FIAP-i (Fédération Internationale de l'Art Photographique) näitustel. 1975. aastal pälvisid Ilmārs Apkalns, Gunārs Binde ja Egons Spuris lätlastest esimesena AFIAP-i (ingl artist of the FIAP'; ee FIAP-i kunstnik) tiitli.

15.11.18-04.02.19 on fotomuuseumis (Raekoja 4/6, Tallinn) avatud näitus "Fotoklubi Rīga".

[1] Tīfentāle A., Fotogrāfija kā māksla Latvijā. 1960–1969. – p. 9

At the start of the 1960s a number of photography clubs were set up both in Riga and in other Latvian cities, bringing together amateurs who were interested in fine art photography. During the 1950s number of changes took place at a global level. The prestige of photography increased. Photography entered museums[1] and there was an increase in activity by amateur photographers, who grouped together to form organisations or salons.

The first photography club in Latvia was founded in February 1962 by a group of students who had been attending a journalism course at the Riga folk high school, as part of which principles of photography had been presented. Initially the club took anyone who was interested, although later the process of admission became more complicated. Applicants had to submit photographs to the club's board which would be evaluated before a decision was made.

The main reason for the foundation of the photo club, and for its activity from then on, was education – and, more particularly, education in fine art photography. It was not possible to obtain an education in this field at the start of the 1960s in Latvia, despite the group of photographers who were interested in this subject having grown sufficiently large. For those in Soviet Latvia who were interested in fine art photography, clubs took on many of the functions of education institutions, although some of the photographers were already self-educated. As photographer Gunārs Binde relates, before joining the club, he had studied art and also subscribed to a number of international publications.

Exhibitions by the Riga Photo Club and its members spanned the whole world: it was possible to view their work on every continent, including Antarctica (which happened in 1977). The photographs were first exhibited at the Arctic and Antarctic Scientific Research Institute in Leningrad, after which they were taken by ship to the South Pole.

Over the years, Riga Photo Club members have successfully participated in FIAP exhibitions. In 1975 Ilmārs Apkalns, Gunārs Binde and Egons Spuris became the first people in Latvia to receive the totle AFIAP title (Artist of the FIAP).

[1] Tīfentāle A., Fotogrāfija kā māksla Latvijā. 1960 – 1969. – p. 9

Gunārs Binde
Portree / Portrait. 1962

Exhibition *Photography Club Rīga* is on view at the Museum of Photography (Raekoja 4/6, Tallinn) 15.11.18-04.02.19

Pärnu Fotofest 2019. Tulevik oli eile

PÄRNU FOTOFEST 2019. THE FUTURE WAS YESTERDAY

Tekst / Article: Marian Kivila

Pärnu Linnagalerii poolt ellu kutsutud uus Pärnu kunstifestival Fotofest on võtnud eesmärgiks elavdada kunstielu talvisel madalhooajal ning avada kunstipublikule fotokunsti erinevaid tahke. Möödunudtalvisest eksperimendist sündinud Fotofest toimub 2019. aasta alguses juba teist korda. Jaanuari lõpust veebruari lõpuni on võimalik enamikul linna näitusepindadest näha antud festivali programmi kuuluvaid temaatilisi näitusi.

Praegu ajutise ekspositsioonipaigana erinevatel näitusepindadel Eestis ja välismaal tegutsev Avangard Galerii kureerib Fotofesti raames Pärnu Linnagalerii raekoja ruumides Baltimaade nüüdisfotokunstile pühendatud rahvusvahelist näitust „Tulevik oli eile". See on ka festivali alapealkiri. Osalevad kunstnikud Tomas Urbelionis (Leedu), Laisvydė Šalčiūtė (Leedu), Gabrielė Gervickaitė (Leedu), Aksel Haagensen (Eesti), Arne Maasik (Eesti) jt. Näitus iseloomustab hästi fotokunsti olemust ja lahkab selle juuri. Ühest küljest on foto reaalsuse peegeldus, mis oma ajastut ja sellele iseloomulikke nähtusi paberile dokumenteerib ning mille kaudu me oma identiteeti teadvustame ja minevikku mäletame. Fotokunst, mis on tunduvalt mängulisem kui fotograafia, ei püüa aga ilmtingimata ümbritsevat jäädvustada, talletada ja järgnevatele põlvedele säilitada.

Pärnu Linnagalerii kunstnike majas astub üles Laura Kuusk, kelle esimene isikunäitus Pärnus tegeleb kopeeri-kleebi-kultuuriga. Tema huvi keskmes on kollektiivsed ihad ja sotsiaalsed kehad. Näituse kuraator on Laura Toots. Galerii Positiiv näitab samuti kunstnike majas Meeli Laidvee seeriat „Haagitud valik" ühe mehe sõlmpunktidest elus.

Festivali sünnile aitas kaasa ka Pärnu talvise kunstielu traditsiooniline „Pärnumaa foto", mille väljapanek 2019. a. festivali programmi raames kannab järjekorranumbrit 14. Näituse algatas omal ajal Pärnu Postimehe toimetus. Algsel rahvafotonäitusel, kuhu saadeti pilte Pärnumaa olustikust ja lemmikloomadest, muutus aastate jooksul domineerivaks fotokunsti professionaalsem pool. Lemmikloomi enam näituselt ei leia, fookuses on ainulaadsete hetkede tabamine ja kõrge kunstiline tase. Eelmisel aastal osales näitusel 38 autorit, eksponeeriti 60 fotot. Osalesid elukutselised fotograafid ja harrastajad, kelle tase oli kohati kõrgem kui professionaalidel.

Pärnu fotofestivalil astuvad kohalikest tegijatest ühisnäitusega üles ka Pärnu fotokunstirühmituse F8 liikmed.

The new Pärnu Art Festival Fotofest, which was launched by the Pärnu City Gallery, aims to revive artistic life during the winter season and open up various aspects of photographic art to the art community. Fotofest, which was born from last winter's experiment, will take place for the second time in early 2019. From the end of January to the end of February it will be possible to see thematic exhibitions from this festival program in most of the city's exhibition spaces.

Avangard Gallery, which currently operates in a pop-up format at various exhibition venues in Estonia and abroad, will curate an international exhibition titled The Future Was Yesterday, which is also the subtitle of the next festival, dedicated to the contemporary photographic art of the Baltic States, in the Town Hall City Gallery within the framework of Fotofest. The participating artists will be Tomas Urbelionis (Lithuania), Laisvyde Salciute (Lithuania), Gabriele Gervickaite (Lithuania), Aksel Haagensen (Estonia), Arne Maasik (Estonia), and others. The exhibition will attempt to characterise the very essence of the art of photography and dissects its roots. On the one hand the photo is a reflection of reality, documenting its time and its characteristic phenomena on paper, and through which we recognise our identity and remember the past. Photographic art, which is considerably more playful than photography, does not necessarily try to capture and store the world around us and preserve it for future generations.

At the Artists House Positiiv Gallery will display the Hooked Choice series by Meeli Laidvee from the turning points of one man's life.

Pärnumaa Photo, a traditional part of Pärnu's artistic life in the winter, has contributed to the birth of Fotofest. The Pärnumaa Photo display at Fotofest 2019 will be their 14th exhibition. The exhibition was initiated by the Pärnu Postimees editorial office. Pictures of the beautiful nature of Pärnu county, pets, etc. were sent to the exhibition. Pets are no longer found in the exhibition; the focus lies rather on capturing unique moments at a high artistic level. Last year 38 authors participated and 60 photographs were displayed. In addition to professional photographers, the exhibition was also attended by photo enthusiasts. The level of hobby photographers was sometimes even higher, giving the professionals a decent challenge.

Among the local artists are also members of the Pärnu-based photographic art group F8, who will stage a joint exhibition.

Vaade Laura Kuuse installatsioonile "Social Body".
Riia fotokuu, 2018. Foto: Riia Fotokuu
Laura Kuusk "Social Body" installation view.
Riga Photomonth 2018. Foto: Riga Photomonth

Pärnu City Gallery Artists House will feature a personal exhibition by Laura Kuusk, whose first personal exhibition in Pärnu dealt with copy-paste culture. Her interest focuses on collective desires and social bodies. The curator of the exhibition is Laura Toots.

Pentaxi Aasta Portreefoto 2018

PENTAX PORTARIT PHOTO OF THE YEAR 2018

Eesti suurima portreefotokonkursi Pentaxi Aasta Portreefoto (PAP) tänavused võidutööd valis välja žürii koosseisus Heikki Leis (PAP 2017 võitja), René Türk, Martin Dremljuga, Stina Kase ja Vivian Ainsalu. Auhinnad jagunesid järgmiselt: I koht Rasmus Jurkatam „Hamino", II koht Maxim Mjödov „Damaged", III koht Silvia Pärmann „Vennad".

Võidutöö, **Rasmus Jurkatami** „Hamino" suhtes oli žürii ühel meelel. Tunnustati pildi lihtsust, minimalismi ja puhtust. Õrna koloriidiga, esteetiliselt kaunis ja helge foto jätab vaatajale võimaluse pildi juurde välja mõelda oma lugu. Minimalistlik värvilahendus ning meisterlik kompositsioon koondavad tähelepanu modellile, kes loob oma hingestatud olemusega täiusliku ja nauditava üldmulje.

II koha saanud **Maxim Mjödovi** foto „Damaged" puhul hindas žürii portree emotsionaalsust, meisterlikku kompositsiooni ja koloriiti. Haavatud sõduri portree suunab vaataja sisemisele väärtus- ja empaatiadialoogile ning tekitab küsimusi, mis võivadki jääda vastuseta. Kas see, mis mehega toimus, on juhtunud päriselt või mitte? Leiti, et vastuseta küsimused teevad pildi huvitavaks ja nõuavad vaatajalt detailidesse süvenemist. Kuigi pilti lähemalt uurides paistab, et tegu võib olla rambivalgusse astuva näitlejaga, ei saa vaataja selles lõplikult kindel olla.

III koha autori **Silvia Pärmanni** foto „Vennad" meeldis žüriile soojuse, suurepärase kompositsiooni ning vennasuhete ja kultuurilise tähenduse oskusliku sidumise poolest. Meeleolukas keskkond ja toredad detailid annavad pildile lisaväärtust ning loovad südamliku üldmulje.

The winners of the largest portrait photography competition in Estonia, the Pentax Portrait Photo of the Year competition were selected by a jury comprising Heikki Leis (winner of the competition in 2017), René Türk, Martin Dremljuga, Stina Kase and Vivian Ainsalu. The prizes were divided as follows: 1st place: Rasmus Jurkatam, *Hamino*; 2nd place: Maxim Mjödov, *Damaged*; 3rd place: Silvia Pärmann, *Brothers*.

The winning photo, *Hamino* by **Rasmus Jurkatam,** was the unanimous selection of the jury, who praised the simplicity and purity of the image. The aesthetic beauty and subtle colours allow the audience to come up with their own story to go with the image. The minimalist colour scheme and masterful composition focus the attention on the model, creating a soulful, enjoyable overall impression.

In the photo *Damaged* by **Maxim Mjödov**, which was awarded 2nd place, the jury appreciated the emotion, composition and colour scheme of the portrait. The portrait of a wounded soldier guides the viewer to an internal dialogue on value and empathy and raises questions that cannot be answered: Did what happened to the man really happen? It was found that unanswered questions make images interesting and require the viewer to delve into the details. However, when examining the image more closely it appears that it could also depict an actor stepping into the limelight, the viewer cannot be fully certain of which.

The jury liked the 3rd place photo *Brothers* by **Silvia Pärmann** for its warmth, excellent composition and skilful linking of brotherhood with cultural significance. The atmospheric environment and wonderful details add value to the image and create a heartfelt overall impression.

I koht
Rasmus Jurkatam
Hamino

II koht
Maxim Mjödov
Damaged

III koht
Silvia Pärmann
Vennad

Impressum

POSITIIV
Eesti fotoajakiri
Estonian Photo Magazine

VÄLJAANDJA
Publisher
Meediarong OÜ
Roo 21a Tallinn 10611 Estonia
positiiv.ee
www.facebook.com/FotoajakiriPositiiv

PEATOIMETAJA
Editor in Chief
Kristel Schwede
kristel@positiiv.ee

DOKUMENTAAL- JA PORTREEFOTO
Documentary and Portrait Photography
Annika Haas
annika@positiiv.ee

KEELETOIMETAJAD
Language Editors
Mare Nurmoja
Daniel Allen

TÕLGE
Translation
Titania Tõlked OÜ

KUJUNDUS
Layout
MTÜ Fotoaken

TRÜKK
Print
Aktaprint AS
www.aktaprint.ee

INFO JA MÜÜK
Info and sales
info@positiiv.ee

ÜKSIKNUMBRI HIND
Price per Issue
5,50 EUR

AASTATELLIMUS EESTIS
Pre-odering in Estonia
4 numbrit / 4 issues 24 EUR

AASTATELLIMUS VÄLISMAAL
Pre-odering outside Estonia
info@positiiv.ee

All photographs and texts are the copyright property of the authors.

ISSN 1736-9053

Aitäh kõigile, kes kaasa aitasid!
Thank you to everyone who contributed to this magazine!

EESTI KULTUURKAPITAL

Tuuli Tohver
Hetk ajakangas /
Moment in the Fabric of Time. 2018